

KPMG d.o.o. Podgorica
Svetlane Kane Radević 3
81000 Podgorica
Montenegro

Tel./Fax: +382 (0)20 20 14 80
www.kpmg.com/me

AKCIONARIMA

UNIVERSAL CAPITAL BANK AD, PODGORICA

Izveštaj nezavisnog revizora

Izvršili smo reviziju priloženih pojedinačnih finansijskih iskaza Universal Capital Bank AD, Podgorica (u daljem tekstu: „Banka“), koji se sastoje od pojedinačnog bilansa stanja na dan 31. decembra 2016. godine, pojedinačnog bilansa uspjeha, pojedinačnog iskaza o promjenama na kapitalu i pojedinačnog iskaza o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomena, koje sadrže pregled osnovnih računovodstvenih politika i ostala objelodanjivanja.

Odgovornost rukovodstva za pojedinačne finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i istinito i objektivno prikazivanje priloženih pojedinačnih finansijskih iskaza u skladu sa propisima koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka u Crnoj Gori, i za uspostavljanje takvih internih kontrola za koje se smatra da su relevantne za pripremu pojedinačnih finansijskih iskaza, koji ne sadrže materijalno značajne greške, nastale bilo zbog pronevjere ili zbog grešaka u radu.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da na osnovu izvršene revizije izrazimo mišljenje o priloženim pojedinačnim finansijskim iskazima. Reviziju smo izvršili u skladu sa zakonskom regulativom koja reguliše reviziju finansijskih iskaza u Crnoj Gori. Ova zakonska regulativa zahtijeva da se pridržavamo relevantnih etičkih zahtjeva i da reviziju planiramo i obavimo na način koji nam omogućuje da steknemo razumni nivo uvjerenja da pojedinačni finansijski iskazi ne sadrže materijalno značajne greške.

Revizija obuhvata obavljanje procedura u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima u pojedinačnim finansijskim iskazima. Izbor procedura zavisi od naše procjene, uključujući i procjenu rizika od materijalno značajnih grešaka u pojedinačnim finansijskim iskazima nastalih bilo zbog pronevjere ili grešaka u radu. U procjeni rizika uzimamo u obzir interne kontrole, koje su relevantne za sastavljanje i istinito i objektivno prikazivanje pojedinačnih finansijskih iskaza, sa ciljem kreiranja odgovarajućih revizorskih procedura, ali ne i za svrhe izražavanja mišljenja o efektivnosti primijenjenih internih kontrola. Takođe, revizija obuhvata i ocjenu adekvatnosti primijenjenih računovodstvenih politika i opravdanosti značajnih procjenjivanja, koje je rukovodstvo izvršilo, kao i ocjenu opšte prezentacije pojedinačnih finansijskih iskaza.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i pružaju osnov za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, pojedinačni finansijski iskazi istinito i objektivno prikazuju nekonsolidovano finansijsko stanje Banke na dan 31. decembra 2016. godine, nekonsolidovani poslovni rezultat i nekonsolidovane tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan u skladu sa propisima koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka u Crnoj Gori.

Ostala pitanja

Pojedinačni finansijski iskazi Banke na dan i za godinu završenu 31. decembra 2015. godine bili su predmet revizije drugog revizora koji je, u svom izvještaju od 31. maja 2016. godine izrazio pozitivno mišljenje na ove finansijske iskaze uz skretanje pažnje na neusaglašenost određenih pokazatelja poslovanja sa propisanim limitima definisanih u propisima koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka u Crnoj Gori.

Podgorica, 31. maj 2017. godine

KPMG d.o.o. Podgorica

Branko Vojnović
Ovlašćeni revizor

**UNIVERSAL CAPITAL BANK AD,
PODGORICA**

**POJEDINAČNI FINANSIJSKI ISKAZI
31. DECEMBAR 2016. GODINE**

SADRŽAJ

	Strana
Pojedinačni bilans uspjeha	3
Pojedinačni bilans stanja	4
Pojedinačni iskaz o promjenama na kapitalu	5
Pojedinačni iskaz o tokovima gotovine	6
Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze	7 – 45

POJEDINAČNI BILANS USPJEHA

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2016. godine
(Iznosi u hiljadama EUR)

	Napomene	2016.	2015.
Prihodi od kamata	3.1, 5a	2,779	1,934
Rashodi kamata	3.1, 5b	(913)	(508)
NETO PRIHODI OD KAMATA		1,866	1,426
Troškovi obezvređenja	3.7, 6a	(280)	(9)
Troškovi rezervisanja	6b	2	(5)
Prihodi od naknada i provizija	3.1, 7a	877	1,188
Rashodi naknada i provizija	3.1, 7b	(761)	(507)
NETO PRIHODI OD NAKNADA		116	681
Neto gubici od finansijskih instrumenata koji se drže za trgovinu	8	(789)	-
Neto dobiti od investicionih hartija od vrijednosti		479	-
Neto dobiti od krušnih razlika	3.2	1,072	210
Troškovi zaposlenih	3.13, 9	(1,164)	(1,128)
Opšti i administrativni troškovi	10	(711)	(729)
Troškovi amortizacije	3.9, 10a	(248)	(211)
Ostali rashodi		(25)	(4)
Ostali prihodi	11	57	78
OPERATIVNI PROFIT		375	309
Porez na dobit	3.4, 12	(51)	(15)
NETO PROFIT		324	294

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih pojedinačnih finansijskih iskaza.

Potpisano u ime Universal Capital banke AD, Podgorica, dana 15. maja 2017. godine:

 Đorđe Đurđić
Glavni izvršni direktor

 Miloš Pavlović
Izvršni direktor

 Kolja Krčić
Rukovodilac Službe finansija i računovodstva

POJEDINAČNI BILANS STANJA
Na dan 31. decembra 2016. godine
(U hiljadama EUR)

	Napomene	31. decembra 2016.	31. decembra 2015.
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	3.5, 13	14,309	10,182
Kredit i potraživanja od banaka	3.5, 14	17,875	31,452
Kredit i potraživanja od klijenata	3.6, 15	62,335	33,890
Investicione hartije od vrijednosti			
- raspoložive za prodaju	3.8, 16	10,132	-
- koje se drže do dospeljeća	3.8, 16	1,750	1,500
Investicije u zavisna preduzeća	3.8, 17	730	755
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.9, 3.10, 18	3,359	3,534
Nematerijalna sredstva	3.9, 3.10, 19	374	205
Ostala finansijska potraživanja		751	264
Ostala poslovna potraživanja	3.12, 20	4,556	4,260
		116,171	86,042
UKUPNA SREDSTVA			
OBAVEZE			
Depoziti klijenata	21	98,172	72,142
Pozajmljena sredstva od banaka		8	-
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	22	6,890	5,087
Derivatne finansijske obaveze kao instrument zaštite	23	757	-
Rezerve		11	10
Tekuće poreske obaveze		45	1
Odložene poreske obaveze		24	15
Ostale obaveze	24	238	120
Subordinisani dug	25	1,002	-
		107,147	77,375
UKUPNE OBAVEZE			
KAPITAL			
Akcijski kapital	26	16,002	16,002
Akumulirani gubitak		(7,904)	(7,730)
Dobit tekuće godine		324	294
Ostale rezerve		602	101
		9,024	8,667
UKUPAN KAPITAL			
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE			
		116,171	86,042
VANBILANSNA EVIDENCIJA			
	28	98,058	75,188

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih pojedinačnih finansijskih iskaza.

POJEDINAČNI ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2016. godine
(U hiljadama EUR)

	<u>Akcijski kapital</u>	<u>Akumulirani gubitak</u>	<u>Dobit tekuće godine</u>	<u>Ostale rezerve</u>	<u>Ukupno</u>
Stanje, 01. januara 2015. godine	13,714	(7,842)	112	101	6,085
Dokapitalizacija	2,288	-	-	-	2,288
Prenos dobitka prethodne godine	-	112	(112)	-	-
Rezultat perioda	-	-	294	-	294
Ostalo	-	(174)	-	174	-
Stanje, 31. decembar 2015. godine	16,002	(7,904)	294	275	8,667
Raspodjela rezultata prethodne godine	-	-	(294)	294	-
Rezultat perioda	-	-	324	-	324
Efekti svođenja na fer vrijednost hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	-	-	32	32
Stanje, 31. decembar 2016. godine	16,002	(7,904)	324	602	9,023

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih pojedinačnih finansijskih iskaza.

POJEDINAČNI ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2016. godine
(U hiljadama EUR)

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi	2,611	1,766
Odlivi po osnovu kamata i slični rashodi	(887)	(389)
Prilivi po osnovu naknada i provizija	896	1,161
Odlivi po osnovu naknada i provizija	(761)	(507)
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova za dobavljače	(2,127)	(1,828)
Povećanje kredita i ostale aktive	(38,089)	(17,533)
Prilivi po osnovu depozita	27,059	24,509
Ostali prilivi	328	167
Neto (odliv)/prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	<u>(10,970)</u>	<u>7,346</u>
GOTOVINSKI TOKOVI IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Kupovina nekretnina, postrojenja i opreme	(132)	(277)
Kupovina nematerijalnih sredstava	(161)	(97)
Državni zapisi i obveznice	(250)	(1,333)
Prilivi od prodaje materijalne i dugotrajne imovine	27	146
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	<u>(516)</u>	<u>(1,561)</u>
TOKOVI GOTOVINE IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI		
Povećanje pozajmljenih sredstava	1,757	(591)
Neto (odliv)/priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	<u>1,757</u>	<u>(591)</u>
Efekat kursnih razlika na gotovinu i gotovinske ekvivalente	284	204
Neto (smanjenje)/povećanje gotovine i gotovinskih ekvivalenata	(9,450)	5,398
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda	<u>41,634</u>	<u>36,236</u>
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda		
(napomena 13 i 14)	<u>32,184</u>	<u>41,634</u>

Napomene na narednim stranama
 čine sastavni dio ovih pojedinačnih finansijskih iskaza.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Universal Capital Bank AD, Podgorica je nastala pod nazivom First Financial Bank AD, Podgorica (u daljem tekstu: Banka) koja je osnovana 18. oktobra 2007. godine. Naziv iz First Financial Bank AD, Podgorica u Universal Capital Bank AD, Podgorica, Banka je promijenila 4. juna 2014. godine. Odluka o promjeni naziva Banke donešena je na sjednici Skupštine akcionara održanoj 30. maja 2014. godine. Sjedište Banke je u Podgorici, Ulica Stanka Dragojevića bb.

Banka je od Centralne banke Crne Gore dobila odobrenje za rad (Rješenje broj 0101-2933/3-2 od 12. jula 2007. godine). Banka je kod Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 472 (Rješenje broj 02/3-33/2-07 od 31. oktobra 2007. godine).

U skladu sa Zakonom o bankama, Odlukom o osnivanju i Statutom, Banka obavlja bankarske poslove, odnosno poslove primanja novčanih depozita i odobravanja kredita za sopstveni račun.

Pored navedenih poslova, Banka može obavljati i sljedeće poslove:

1. Izdavanje garancije i preuzimanje drugih vanbilansnih obaveza;
2. Kupovinu, prodaju i naplatu potraživanja (faktoring, forfeting i dr.);
3. Izdavanje, obrada i evidentiranje platnih instrumenata;
4. Platni promet u zemlji i sa inostranstvom, u skladu sa propisima kojima se uređuje platni promet;
5. Finansijski lizing;
6. Poslove sa hartijama od vrijednosti, u skladu zakonom kojim se uređuju hartije od vrijednosti;
7. Trgovanje u svoje ime i za svoj račun ili za račun klijenta: stranim sredstvima plaćanja uključujući mjenjačke poslove finansijskim derivatima;
8. Depo poslove;
9. Izrada analiza i davanje informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti privrednih društava i preduzetnika i drugim pitanjima u vezi poslovanja;
10. Iznajmljivanje sefova;
11. Poslove koji su dio bankarskih poslova, pomoćne poslove u odnosu na poslove Banke, poslove neposredno povezane sa poslovima Banke u skladu sa Statutom.

Banka može uz prethodno odobrenje Centralne banke, obavljati i druge poslove, u skladu sa zakonom.

Na dan 31. decembra 2016. godine Banku čine centrala u Podgorici i filijala na Svetom Stefanu. Banka ima 51 zaposlenih radnika (31. decembra 2015. godine: 59 zaposlena).

Banka ima zavisno društvo Universal Capital Development d.o.o. sa 100% vlasničkog kapitala. Osnovna djelatnost društva je kupovina i prodaja vlastitih nepokretnosti.

Članovi Odbora direktora Banke na dan 31. decembra 2016. godine su:

Ime prezime	Funkcija
Božo Milatović	Predsjednik Odbora direktora
Georgios Lychnos	Član Odbora direktora
Đorđe Đurđić	Član Odbora direktora
Jurij Daneu	Član Odbora direktora
Nasrulla Babayev	Član Odbora direktora

Izvršni direktori banke na dan 31. decembra 2016. godine su:

Ime i prezime	Funkcija
Đorđe Đurđić	Glavni izvršni direktor
Miloš Pavlović	Izvršni direktor

Članovi odbora za reviziju na dan 31. decembra 2016. godine su:

Ime i prezime	Funkcija
Stylianos Katevatis	Predsjednik
Petros Stathis	Zamjenik predsjednika
Niki Pantzali	Član

Članovi komiteta za upravljanje aktivom i pasivom na dan 31. decembra 2016. godine su:

Ime i prezime	Funkcija
Đorđe Đurđić	Glavni izvršni direktor
Miloš Pavlović	Izvršni direktor
Mirza Redžepagić	Rukovodilac službe Upravljanja sredstvima

Na dan 31. decembra 2016. godine Interni revizor Banke je Lana Kalezić, koja je od 01. aprila 2017. godine preuzela funkciju Rukovodioca Službe finansija i računovodstva.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH ISKAZA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju pojedinačnih finansijskih iskaza

Banka sastavlja pojedinačne finansijske iskaze (u daljem tekstu: finansijski iskazi) u skladu sa Zakonom o računovodstvu ("Sl. list CG", br. 052/16), Zakonom o bankama ("Sl. list CG", br. 17/08, 44/10 i 40/11) i ostalim podzakonskim aktima koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Priloženi finansijski iskazi pripremljeni su u skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka („Sl. list CG“, br. 15/12 i 18/13).

Prilikom sastavljanja ovih finansijskih iskaza Banka je primijenila politike koje su u skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, ali koji se u dijelu evidentiranja potraživanja za koje su se stekli uslovi za isključivanje iz bilansa Banke i formatu prezentacije finansijskih iskaza razlikuju od zahtjeva MSFI i MRS primjenljivih na dan 31. decembra 2016 godine.

U skladu sa lokalnom regulativom, Međunarodni računovodstveni standardi („MRS“) i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja („MSFI“) objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa (IFAC) dobio pravo na prevod i objavljivanje. Dakle, samo MSFI i MRS zvanično usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji MSFI i MRS koji su zvanično prevedeni su iz 2009. godine (osim MSFI 7), kao i novodonijeti MSFI 10, 11, 12, i 13 koji se primjenjuju od 2013. godine.

Imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju finansijskih iskaza Banke, priloženi finansijski iskazi se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS i ne mogu se tretirati kao finansijski iskazi sastavljeni u saglasnosti sa MSFI i MRS.

Ovi finansijski iskazi uključuju samo potraživanja, obaveze, rezultate poslovanja, promjene na kapitalu i novčane tokove Banke bez uključanja zavisnog pravnog lica (Universal Capital Development d.o.o.), odnosno ovi finansijski iskazi su sastavljeni na pojedinačnoj (neconsolidovanoj) osnovi. Banka ne sastavlja konsolidovane finansijske iskaze na isti datum kao i pojedinačne finansijske iskaze.

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa načelom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3. Usvojene računovodstvene politike korišćene za pripremu finansijskih iskaza za 31. decembar 2016. godine konzistentne su sa računovodstvenim politikama primijenjenim u prethodnoj finansijskoj godini.

Finansijski iskazi Banke su iskazani u hiljadama eura (EUR), koja je funkcionalna valuta Banke i zvanična valuta u kojoj se podnose finansijski iskazi u Crnoj Gori. Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR.

2.2. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza. Ipak, stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena. Najznačajnije procjene i pretpostavke su izvršene na sljedećim bilansnim pozicijama:

- Rezervisanja po kreditima i potraživanjima od klijenata
- Rezervisanja po kreditima i potraživanjima od banaka
- Rezervisanja za investicije u zavisna društva
- Rezervisanja za vanbilansne stavke
- Rezervisanja za otpremnine
- Rezervisanja za sudske sporove
- Korisni vijek trajanja nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme.

2.3. Načelo stalnosti poslovanja

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja, koji pretpostavlja da će Banka nastaviti da posluje tokom neograničenog vremenskog perioda u doglednoj budućnosti.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata i naknada

Prihodi i rashodi po osnovu kamata se priznaju u bilansu uspjeha za sve instrumente, prema cijeni amortizacije uz primjenu metode efektivne kamatne stope.

Metod efektivne kamatne stope je metod izračunavanja cijene amortizacije finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza i alokacije prihoda po osnovu kamate ili rashoda po osnovu kamate na odgovarajuće vremenske periode. Efektivna kamatna stopa je stopa koja diskontuje procijenjena buduća gotovinska plaćanja ili prilive tokom očekivanog vijeka trajanja finansijskog instrumenta ili, tamo gdje je to izvodljivo, kraćeg perioda na sadašnju vrijednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza. Pri izračunavanju efektivne kamatne stope, Banka procjenjuje gotovinske tokove razmatrajući sve ugovorene uslove finansijskih instrumenata, ali ne razmatra buduće gubitke po osnovu kreditnog rizika. Kalkulacije uključuju sve naknade i provizije plaćene ili primljene između ugovorenih strana koje su integralni dio efektivne kamatne stope, troškova transakcije i svih drugih premija ili popusta.

Prihodi i rashodi po osnovu kamata, uključujući zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda.

Prihodi po osnovu naknada za bankarske usluge i rashodi po osnovu naknada i provizija se utvrđuju u trenutku dospijeaća za naplatu, odnosno kada su ostvareni.

Prihodi i rashodi po osnovu naknada za odobravanje kredita i garancija obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda, primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.2. Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promjene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dobiti ili gubici od kursnih razlika.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

3.3. Lizing

Lizing Banke je klasifikovan kao operativni lizing. Plaćanja po osnovu ugovora o operativnom lizingu priznaju se ravnomjerno kao trošak tokom perioda trajanja lizinga.

3.4. Porezi i doprinosi

Porez na dobit

Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list CG”, br. 80/04, 40/08, 86/09, 14/12, 61/13 i 055/16). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice.

Kapitalni gubici mogu se prebijati sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini. Ako se i poslije izvršenog prebijanja sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini pojavi kapitalni gubitak, poreski obveznik može prenijeti kapitalni gubitak na račun budućih kapitalnih dobitaka u narednih pet godina.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjeње poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.4. Porezi i doprinosi (nastavak)

Porez na dobit (nastavak)

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnove sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na dan bilansa stanja ili poreske stope koje su nakon tog dana stupile na snagu, koriste se za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim republičkim i lokalnim poreskim propisima.

3.5. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju novčana sredstva na računima blagajne (EUR i devizne), sredstva kod Centralne banke Crne Gore, uključujući i obaveznu rezervu i sredstva na računima kod drugih banaka u zemlji i inostranstvu.

3.6. Krediti

Kreditni odobreni od strane Banke evidentiraju se u poslovnim knjigama u momentu prenosa sredstava korisniku kredita.

Kreditni su iskazani u bilansu stanja u visini odobrenog plasmana uvećanog za iznose dospjelih kamata, umanjenog za otplaćenu glavnica i plaćene kamate i obezvređenje vrijednosti koje je zasnovano na procjeni konkretno identifikovanih rizika za pojedine plasmane i rizika za koje iskustvo ukazuje da su sadržani u kreditnom portfoliju.

3.7. Rezervisanja i obezvređenje vrijednosti kredita i potraživanja

U skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br. 22/12, 55/12 i 57/13) utvrđeni su: elementi upravljanja kreditnim rizikom, minimalni kriterijumi i način klasifikacije stavki aktive i vanbilansa po osnovu kojih je Banka izložena kreditnom riziku i način utvrđivanja rezervacija za pokriće potencijalnih gubitaka koji proizilaze iz izloženosti Banke kreditnom riziku. Aktivu Banke izloženu riziku, u smislu ove Odluke čine: krediti, pozajmice, kamate, naknade, potraživanja po osnovu lizinga, depoziti kod banaka i avansi i sve druge stavke bilansne aktive kod kojih je Banka izložena riziku neispunjenja obaveze dužnika, kao i izdate garancije, ostala jemstva, otvoreni akreditivi i odobreni, a još neiskorišćeni krediti, kao i druge vanbilansne stavke koje predstavljaju potencijalne obaveze Banke.

U skladu sa važećom Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br.22/12, 55/12 i 57/13), Banka je dužna da za bilansne i vanbilansne stavke po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku, najmanje jednom kvartalno, vrši procjenu obezvređenja (za stavke bilansne aktive), odnosno procjenu vjerovatnog gubitka (za vanbilansne stavke), kao i da te stavke klasifikuje u odgovarajuću klasifikacionu grupu, u skladu sa pomenutom Odlukom. Takođe, Banka je dužna da utvrdi metodologiju za procjenu obezvređenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama u skladu sa MRS 39.

Za svrhe obračuna ispravke vrijednosti kreditnih potraživanja i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama, Banka primjenjuje Metodologiju za procjenu obezvređenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Rezervisanja i obezvređenje vrijednosti kredita i potraživanja (nastavak)

Prilikom procjene vrijednosti obezvređenja finansijskih sredstava, Banka polazi od zahtjeva standarda MRS 39, i to:

- Procjena obezvređenja se bazira na nastalim gubicima, umjesto na očekivanim ili budućim gubicima. Obezvređenje se priznaje isključivo u trenutku nastajanja;
- Mora da postoji objektivni dokaz obezvređenja, koji proističe iz jednog ili više događaja nastalih nakon inicijalnog priznavanja sredstava (događaj gubitka);
- Neophodno je obezbjediti, da obezvređenje nije priznato prilikom inicijalnog priznavanja sredstava;
- Obezvređenje se priznaje kako na pojedinačnoj tako i na grupnoj (portfolio) osnovi;
- Obračun obezvređenja se bazira na procjeni očekivanih budućih novčanih tokova finansijskog sredstva;
- Novčani tokovi finansijskog sredstva koje se vrednuje po amortizovanoj vrijednosti se diskontuju korišćenjem ugovorene efektivne kamatne stope.

MSFI zahtijevaju pojedinačnu procjenu pojedinačno značajnih potraživanja i grupnu procjenu potraživanja koja nijesu pojedinačno značajna. Shodno tome, Banka vrši identifikovanje stavki bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki i obračunava adekvatan iznos tog obezvređenja, odnosno vjerovatnog gubitka, na:

- Pojedinačnoj osnovi (pojedinačna procjena pojedinačno značajnih potraživanja);
- Grupnoj osnovi (grupna procjena za potraživanja koja nijesu pojedinačno značajna);
- Grupnoj osnovi (grupna procjena pojedinačno značajnih stavki za koje se procjena prvo izvršila na pojedinačnoj osnovi ali nijesu pojedinačno obezvređene).

Banka na kvartalnoj osnovi procjenjuje da li postoji objektivni razlog za obezvređivanje izloženosti ili grupe izloženosti. Ako Banka procijeni da se desio događaj koji negativno utiče na očekivane novčane tokove, izloženost se reklasifikuje iz zdravih u loše kredite/izloženosti.

Objektivnim dokazom o obezvređenju stavki bilansne aktive, odnosno vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki, smatraju se podaci o jednom ili više nastalih događaja koji negativno utiču na sposobnost dužnika da uredno izvršava svoje obaveze prema Banci.

Procjenu obezvređenja stavki bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki za pojedinačno značajna potraživanja, Banka je dužna da vrši na pojedinačnoj osnovi.

Pojedinačno značajnim smatra se izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica iznad EUR 20 hiljada (za pravna i fizička lica). Pojedinačno značajnim smatra se i postojanje docnje po materijalno značajnim iznosima (kašnjenje u izmirivanju obaveza po kreditima duže od 30 dana za pravna, odnosno 90 za fizička lica, iznad utvrđenog praga materijalnosti od EUR 200 za pravna lica, odnosno EUR 20 za fizička lica).

Objektivni dokazi obezvređenja posebno su definisani za pravna i fizička lica. Na portfolio preduzetnika Banka primjenjuje iste kriterijume kao za pravna lica.

Ukoliko postoje objektivni dokazi za umanjenje vrijednosti izloženosti vrši se testiranje, i u slučaju potrebe, računovodstveno priznavanje ispravke vrijednosti bilansne aktive odnosno vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama. Obezvređenje ili gubitak po izloženosti postoji odmah kada se ustanovi da nije moguće naplatiti cjelokupno potraživanje.

Procjena budućih novčanih tokova se vrši na bazi dana kašnjenja, finansijske situacije klijenta, kolaterala i troškova njihove realizacije.

Kreditni za pravna lica (uključujući mala i srednja preduzeća)

Svi plasmani preko EUR 20 hiljada pojedinačno se procjenjuju. Dodatno, svi plasmani dati pravnim licima smatraju se pojedinačno značajnim, ukoliko postoji docnja po materijalno značajnim iznosima (kašnjenje u izmirivanju obaveza po bilo kom kreditu klijenta duže od 30 dana, za sve izloženosti iznad EUR 200).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Rezervisanja i obezvređenje vrijednosti kredita i potraživanja (nastavak)

Objektivni dokazi koji ukazuju da je došlo do obezvređenja kredita pravnim licima jesu:

- Značajne finansijske teškoće izdavaoca ili dužnika;
- Kršenje ugovora/odnosno kašnjenje ili neizmirivanje kamate ili glavnice;
- Banka odobrava dužniku, zbog ekonomskih ili pravnih razloga koje se odnose na finansijske teškoće dužnika, koncesiju koju zajmodavac u suprotnom ne bi razmatrao;
- Postaje vjerovatno da će dužnik ući u stečaj ili finansijsku reorganizaciju;
- Vidljivi podaci koji ukazuju da postoji mjerljivo smanjenje budućih novčanih tokova grupe ili finansijskih sredstava od inicijalnog priznavanja tih sredstava, iako se još uvijek smanjenje ne može identifikovati sa pojedinačnim finansijskim sredstvom u grupi, uključujući: a) nepovoljne promjene u statusu plaćanja dužnika ili dužnika u grupi (odnosno povećanja broja zaostalih plaćanja zbog problema u sektoru) i b) negativne tržišne uslove gdje klijent posluje;
- Restrukturiranje kredita – ukoliko su uslovi ugovora modifikovani u korist dužnika, bez opravdanosti kroz poboljšanje kreditne sposobnosti ili promjene u tržišnim cijenama (odnosno kamatnim stopama). Ovi restrukturirani krediti takođe uključuju kredite koji nijesu u skladu sa opštom Kreditnom politikom Banke, po kojoj se odobravaju novi plasmani;
- Pogoršanje likvidnosti klijenta/smanjenje obrtnog kapitala;
- Značajno smanjenje osnovnih sredstava;
- Gubitak iznad visine kapitala;
- Značajno smanjenje kapitala;
- Ostale relevantne informacije.

Za sve plasmane date pravnim licima, ukoliko se utvrdi postojanje jednog ili više objektivnih dokaza obezvređenja, vrši se procjena obezvređenja na pojedinačnoj osnovi.

Plasmani kod kojih se pojedinačnom procjenom ne utvrdi obezvređenje, procjenjuju se na grupnoj osnovi, zajedno sa portfeljom malih kredita.

Nakon što se izvrši selekcija pojedinačno značajnih kredita i utvrdi postojanje jednog ili više objektivnih dokaza obezvređenja potraživanja, obezvređenje se procjenjuje na pojedinačnoj osnovi. Iznos obezvređenja u skladu sa MSFI se računa kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti sredstava i sadašnje vrijednosti procijenjenih novčanih tokova diskontovanih ugovorenim efektivnom kamatnom stopom.

Procjena klijenta sastoji se od procjene budućih novčanih tokova. Očekivane buduće novčane tokove čine:

- Budući novčani tokovi iz naplate kredita iz redovnih aktivnosti;
- Budući novčani tokovi iz naplate kolaterala.

Procjena otplate kredita može se izvesti iz plana otplate kredita, korigovanjem originalnog plana otplate, na način koji je dogovoren sa klijentom ili vjerovatan ili bi neke promjene bolje prikazale trenutnu klijentovu situaciju.

Prilikom procjenjivanja novčanih tokova iz kolaterala, Banka polazi od liste prihvatljivih kolaterala. Ostale kolaterale Banka tretira kao neprihvatljive i nenaplative. Banka će procjenu otplate iz čvrstih kolaterala vršiti uz odgovarajući haircut i u okviru definisanog plana otplate. Procjena naplativog iznosa iz kolaterala nastaje kao rezultat kombinacije iskustva Banke, direktnih troškova prinudne naplate i vrijednosti kolaterala u trenutku prodaje. U zavisnosti od frekventnosti ažuriranja procjene kolaterala, prilikom pojedinačne procjene, Banka će razmotriti potencijalne troškove prinudne naplate iz kolaterala i potencijalne promjene u vrijednosti kolaterala.

Kreditni stanovništvu

Svi plasmani klijenta ili lica povezanog sa njim koji su pojedinačno značajni (ukupna izloženost veća EUR 20 hiljada) pojedinačno se procjenjuju. Dodatno, svi plasmani klijenta bez obzira da li su pojedinačno značajni ali kod kojih postoji kašnjenje u izmirivanju obaveza više od 90 dana, iznad utvrđenog praga materijalnosti (EUR 20) pojedinačno se procjenjuju, kako bi se utvrdilo postojanje objektivnih dokaza obezvređenja.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Rezervisanja i obezvređenje vrijednosti kredita i potraživanja (nastavak)

Objektivnim dokazima obezvređenja smatraju se:

- Značajne finansijske teškoće dužnika (npr. ukupne mjesečne obaveze dužnika dostižu ili prelaze iznos mjesečnih primanja dužnika);
- Kršenje ugovora/odnosno kašnjenje ili neizmirlivanje kamate ili glavnice;
- Pokretanje sudskih sporova protiv dužnika;
- Restrukturiranje kredita – ukoliko su uslovi ugovora modifikovani u korist dužnika, bez opravdanosti kroz poboljšanje kreditne sposobnosti ili promjene u tržišnim cijenama (odnosno kamatnim stopama). Ovi restrukturirani krediti takođe uključuju kredite koji nijesu u skladu sa opštom Kreditnom politikom Banke, po kojoj se odobravaju novi plasmani;
- Blokada računa fizičkog lica;
- Ostale relevantne informacije.

Za sve plasmane date stanovništvu, kod kojih se pojedinačno ne utvrdi postojanje objektivnih dokaza obezvređenja, obračun obezvređenja se vrši na grupnoj osnovi, zajedno za portfeljom malih kredita.

U skladu sa važećom Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br.22/12, 55/12 i 57/13), Banka je dužna da, zavisno od vjerovatnoće ostvarivanja gubitka, stavku aktive klasifikuje u jednu od sljedećih klasifikacionih grupa:

- Klasifikaciona grupa A (Dobra aktiva) - klasifikuje se kredit i druga potraživanja kod kojih postoje čvrsto dokumentovani dokazi da će biti naplaćeni u skladu sa ugovorenim uslovima u punom iznosu;

- Klasifikaciona grupa B (Aktiva sa posebnom napomenom), sa podgrupama B1 i B2 - klasifikuje se kredit za koji postoji mala vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, ali taj kredit mora biti predmet posebne pažnje banke, jer bi potencijalni rizik, ukoliko ne bi bio adekvatno praćen, mogao da dovede do slabijih perspektiva u pogledu njegove naplate.

- Klasifikaciona grupa C (Substandardna aktiva), sa podgrupama C1 i C2 - klasifikuje se kredit za koji postoji visoka vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, zbog jasno utvrđenih slabosti koje ugrožavaju njegovu otplatu.

- Klasifikaciona grupa D (Sumnjiva aktiva) klasifikuje se kredit za koji je naplata u cjelosti, imajući u vidu kreditnu sposobnost dužnika, vrijednost i mogućnost realizacije kolaterala, malo vjerovatna.

- Klasifikaciona grupa E (Gubitak) klasifikuje se kredit koje će biti u potpunosti nenaplativ, ili će biti naplaćen u neznatnom iznosu.

Obračun rezervacija vrši se na mjesečnoj osnovi.

Na osnovu urađene klasifikacije za stavke bilansne aktive i vanbilansne stavke, na mjesečnom nivou, Banka obračunava rezervacije za potencijalne gubitke, primjenom procenata iz sljedeće tabele:

Kategorija rizika	% rezervisanja	Dani kašnjenja
A	-	<30
B1	2	31-60
B2	7	61-90
C1	20	91-150
C2	40	151-270
D	70	271-365
E	100	>365

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Rezervisanja i obezvređenje vrijednosti kredita i potraživanja (nastavak)

Banka je dužna da utvrđuje razliku između iznosa rezervacija za potencijalne gubitke, obračunatog u skladu sa gore navedenom tabelom i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, izračunatog u skladu sa odredbama Odluke kojima se propisuje način vrednovanja stavki aktive primjenom Međunarodnih računovodstvenih standarda.

Pozitivna razlika između obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravki vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, predstavlja potrebne rezerve za procijenjene gubitke. Banka je dužna da pri usvajanju godišnjeg računa, iz ostvarene dobiti u tekućoj godini ili neraspoređene dobiti iz prethodnih godina, prenese na račun rezervi za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu iznos koji odgovara potrebnoj rezervi za procijenjene gubitke.

Banka je razvila sveobuhvatnu strategiju postupanja sa nekvalitetnim kreditima za period od tri godine i utvrdila godišnje ciljeve vezane za smanjenje nivoa nekvalitetnih kredita (operativni ciljevi). „Nekvalitetnim kreditima“ smatraju se krediti koje je Banka primjenom propisanih kriterijuma iz Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom klasifikovala u klasifikacionu grupu „C“, „D“ ili „E“. Ova Strategija ima za cilj da kroz adekvatno praćenje strukture i kvaliteta kreditnog portfolija i kreditnog rizika koji proizilazi iz kreditnog portfolija, obezbijedi adekvatno upravljanje nekvalitetnim kreditima. Pozitivni efekti koje Banka ostvaruje odnose se na a) povećanje stabilnosti putem smanjenja nivoa rezervacija, povećanja razumne vjerovatnoće otplate kredita, a u krajnjem uspostavljanje djelotvornijeg sistema upravljanja rizicima što doprinosi očuvanju kapitala i b) ublažavanje gubitaka - posredstvom djelotvornog restrukturiranja (održivi zajmoprimci) i brzine oporavka.

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“ 22/12, 55/12 i 57/13), ako su ispunjeni uslovi za isključivanje potraživanja iz bilansa Banke, Banka je dužna da to potraživanje otpiše i da ga u visini dugovanog iznosa, vodi u internoj evidenciji do okončanja postupka naplate. Isključivanje potraživanja iz bilansa banke vrši se u slučajevima: ako Banka u postupku naplate potraživanja ocijeni da vrijednost potraživanja mjerena po amortizacionoj vrijednosti neće biti nadoknađena i da su ispunjeni uslovi za prestanak priznavanja finansijskog sredstva, što uključuje i sljedeće slučajeve:

- 1) za neobezbijeđeno potraživanje: - kada je nad dužnikom otvoren stečajni postupak koji traje duže od jedne godine, ili - ako dužnik kasni sa plaćanjem duže od dvije godine;
- 2) za obezbeđeno potraživanje, kada dužnik kasni sa plaćanjem duže od četiri godine, odnosno ako banka u tom periodu nije primila nijednu uplatu od realizacije kolaterala.

3.8. Investicione hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja, hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju i investicije u zavisna preduzeća

Ulaganja koja se drže do dospelja predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim i odredivim isplata i fiksnim dospeljem, i za koja rukovodstvo Banke ima pozitivnu namjeru i sposobnosti da ih drži do roka dospelja. Kupovina i prodaja finansijskih sredstava koja se drže do dospelja, priznaju se na dan transakcije – a to je dan kada se Banka obavezala da će kupiti ili prodati sredstvo. Ulaganja koja se drže do dospelja, evidentiraju se po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja odnose se na državne zapise sa rokom dospelja od 182 dana, koje je emitovalo Ministarstvo finansija Crne Gore. Na mjesečnom nivou se priznaju prihodi od odobrenog (ugovorenog) diskonta. Dio zapisa je finansiran iz sredstava obavezne rezerve koja Banka drži kod Centralne banke Crne Gore.

Ulaganje u hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju, takođe, predstavljaju način angažovanja slobodnih novčanih sredstava, s jedne strane, i povećanja prihodonosne supstance Banke, s druge strane.

Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju se odnose na obveznice koje je emitovalo Ministarstvo finansija Crne Gore i koje dospeljavaju do 2020. godine.

Navedeni plasmani iskazani su po nabavnoj vrijednosti ulaganja, koja predstavlja visinu izdatka uvećanu za troškove sticanja investicije, a nakon početnog priznavanja vrednuju se po njihovoj fer vrijednosti, bez odbitka za troškove transakcija koji mogu nastati prilikom prodaje ili drugog otuđenja. Dobit ili gubitak proistekao iz promjene fer vrijednosti plasmana u finansijska sredstva raspoloživa za prodaju priznaju se direktno u kapitalu kroz iskaz o promjenama na kapitalu, osim za troškove od umanjenja vrijednosti i devizne gubitke i dobitke.

Prilikom prodaje finansijskog sredstva akumulirani dobitak ili gubitak prethodno priznat u kapitalu biće priznat kao dobit ili gubitak preko bilansa uspjeha.

Takođe, ova ulaganja ne zahtijevaju izdvajanje potrebnog kapitala za kreditni rizik (u skladu sa članom 20. stav 5. odluke o adekvatnosti kapitala).

Investicije u zavisna preduzeća, koji nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti, priznaju se po trošku ulaganja, umanjenom za eventualnu ispravku vrijednosti koja odražava smanjenje vrijednosti uslijed nastalih gubitaka u poslovanju pravnog lica.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.9. Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna sredstva

Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna sredstva iskazani su na dan 31. decembra 2016. godine po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za ispravku vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost primjenom sljedećih godišnjih stopa, s ciljem da se u potpunosti otpiše u toku njihovog korisnog vijeka trajanja. Obračun amortizacije počinje kada se sredstva stave u upotrebu.

	<u>2016</u>	<u>Stopa u % 2015</u>
Nekretnine	1	1
Nematerijalna ulaganja, kompjuterska oprema, bankomati	20	20
Namještaj i druga oprema	11	11
Klimatizacioni sistem, vozila	15	15

U skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list CG” br. 80/04, 40/08, 86/09, 14/12, 61/13 i 055/16) vrijednost građevinskih objekata za poreske svrhe obračunava se primjenom proporcionalnog metoda, odnosno opreme i aplikativnih softvera primjenom degresivnog metoda za cijeli period, bez obzira na datum aktivacije. Građevinski objekti pripadaju grupi I na koju se primjenjuje stopa od 5%, dok su ostala sredstva, oprema i aplikativni softveri, raspoređeni u grupe od II do V, na koje se primjenjuju stope od 15% do 30%.

3.10. Ispravka vrijednosti materijalne i nematerijalne imovine

Na dan bilansa stanja, rukovodstvo Banke analizira vrijednosti po kojima je prikazana nematerijalna i materijalna imovina Banke. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvrijeđeno, nadoknadi iznos te imovine se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvrijeđenja. Ukoliko je nadoknadi iznos nekog sredstva procijenjen kao niži od vrijednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrijednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknadi vrijednosti.

Gubitak po osnovu obezvrijeđenja vrijednosti imovine priznaje se kao rashod tekućeg perioda i iskazuje se u okviru ostalih rashoda. Ako naknadno dođe do situacije da gubitak zbog obezvrijeđenja priznat u ranijim godinama ne postoji ili se smanjio, vrijednost sredstva se povećava do revidirane procjene o njegovoj naknadivoj vrijednosti, ali tako da povećana vrijednost po kojoj se sredstvo vodi ne bude veća od vrijednosti po kojoj bi se sredstvo vodilo da nije bio u prethodnim godinama priznat utvrđeni gubitak zbog obezvrijeđivanja sredstava.

Rukovodstvo Banke smatra da ukupna vrijednost materijalne i nematerijalne imovine sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine nije precijenjena.

3.11. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada Banka ima važeću zakonsku ili izvedenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja, kada postoji velika vjerovatnoća da će za podmirenje obaveze biti potreban odliv sredstava i kada je iznos obaveza pouzdano procijenjen.

3.12. Stečena aktiva

Stečena aktiva predstavlja imovinu koja je postala vlasništvo Banke po osnovu naplate potraživanja za plasmane koji su bili obezbijeđeni navedenom imovinom. Banka evidentira primljena sredstva po nižoj od bruto knjigovodstvene vrijednosti potraživanja ili tržišne vrijednosti sredstva obezbijeđenja umanjenoj za troškove prodaje.

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za ulaganja banaka u nepokretnosti i osnovna sredstva („Sl. list CG”, br. 24/09, 66/10, 58/11, 61/12, 13/13, 51/13 i 16/15) ukupna ulaganja Banke u nepokretnosti i osnovna sredstva ne smiju biti veća od 50% sopstvenih sredstava Banke. Izuzetno, Banka može imati ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva i iznad nivoa od 50% sopstvenih sredstava, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) iznos ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva koji prelazi 50% sopstvenih sredstava Banka tretira kao odbaenu stavku pri izračunavanju ukupnog iznosa sopstvenih sredstava Banke;
- 2) nakon umanjenja sopstvenih sredstava Banke, izvršenog u skladu sa tačkom 1), nivo sopstvenih sredstava i koeficijent solventnosti Banke prelaze zakonom propisani minimum.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.12. Stečena aktiva (nastavak)

Za nepokretnost koju je stekla u zamjenu za potraživanja u postupku restrukturiranja duga, u stečajnom postupku, odnosno postupku likvidacije nad dužnikom Banke, u postupku reorganizacije dužnika u skladu sa propisima kojima se uređuje stečaj, ili u postupku izvršenja radi namirenja potraživanja, Banka je dužna da pri obračunavanju ukupnog iznosa ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva u obračun uključi vrijednost te nepokretnosti minimalno u sljedećim procentima:

- 1) 0% ako od dana sticanja nepokretnosti nije proteklo više od četiri godine;
- 2) 30% ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od četiri, ali ne više od pet godina;
- 3) 50% ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo pet, ali ne više od šest godina;
- 4) 75% ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od šest godina.

3.13. Beneficije za zaposlene

/a/ Doprinosi kojima se obezbeđuje socijalna sigurnost zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Banka je, takođe, obavezna da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se evidentiraju na teret rashoda perioda na koji se odnose.

/b/ Obaveze po osnovu otpremnina

Sadašnja vrijednost budućih obaveza u skladu sa Opštim kolektivnim ugovorom Crne Gore, kao što su otpremnine za odlazak u penziju nakon ispunjavanja uslova, po procjeni rukovodstva Banke, nemaju materijalno značajnijeg efekta na finansijske iskaze posmatrane u cjelini, ali, ipak, u skladu sa MRS 19, su izvršena rezervisanja po osnovu navedenih beneficija zaposlenih.

3.14. Finansijske obaveze - Obaveze po kreditima

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrijednosti umanjenoj za nastale troškove transakcije. Obaveze za kredite se naknadno iskazuju po amortizovanoj vrijednosti. Sve razlike između ostvarenog priliva (umanjenoj za troškove transakcije) i vrijednosti otplate, priznaju se u bilansu uspjeha u periodu korišćenja kredita primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.15. Pravična (fer) vrijednost

Međunarodni standard finansijskog izvještavanja 13 „Odmjeravanje fer vrijednosti“ predviđa objelodanjanje pravične (fer) vrijednosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza u napomenama uz finansijske iskaze. Za navedene potrebe, pravična (fer) vrijednost je definisana kao iznos za koji se neko sredstvo može razmijeniti, ili obaveza izmiriti, u transakciji između dobro obaviještenih i voljnih strana, međusobno suočenih. Obaveza Banke je da objelodani sve informacije u vezi sa pravičnom (fer) vrijednošću sredstava, potraživanja i obaveza za koje postoje raspoložive tržišne informacije i za koje se identifikuje materijalno značajna razlika između knjigovodstvenih vrijednosti i pravične (fer) vrijednosti.

U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje finansijskih sredstava i obaveza, kao i ostalih finansijskih instrumenata, i zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu (fer) vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u uslovima nepostojanja aktivnog tržišta, kako to zahtijevaju MRS i MSFI. Po mišljenju rukovodstva Banke, iznosi objelodanjeni u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka. Za iznos identifikovanih procijenjenih rizika da knjigovodstvena vrijednost neće biti realizovana, vrši se ispravka vrijednosti na osnovu odluke rukovodstva Banke.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA

4.1. Uvod

Banka je u svome poslovanju izložena različitim rizicima od kojih su najznačajniji:

- kreditni rizik;
- tržišni rizik;
- rizik likvidnosti;
- operativni rizik.

Akta strategije, politike, procedure i druga akta za upravljanje rizicima su dizajnirana da identifikuju i analiziraju rizike, da definišu odgovarajuće limite i kontrole za upravljanje rizicima, kao i da prate izloženost Banke pojedinim rizicima. Akta za upravljanje rizicima su predmet redovne kontrole u cilju adekvatnog odgovora na nastale promjene na tržištu, proizvodima i uslugama.

Služba za nadzor, upravljanje i izvještavanje o rizicima odgovorna je za praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima o čemu se mjesečno izvještava Komitet za upravljanje aktivom i pasivom i Odbor direktora.

4.2. Kreditni rizik

Banka je izložena kreditnom riziku koji predstavlja rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da dugovanja prema Banci izmire u potpunosti i na vrijeme. Kreditni rizik je identifikovan kao najznačajniji rizik u portfoliju Banke. Banka vrši rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti, a koji se odnose na gubitke nastale na dan bilansa stanja. Značajne promjene u privredi, odnosno stanju pojedinih privrednih grana koje čine osnov kreditnog portfolija Banke, mogle bi dovesti do gubitaka koji se razlikuju od gubitaka po osnovu kojih je izvršeno rezervisanje na dan bilansa stanja. Stoga rukovodstvo Banke oprezno upravlja izloženošću kreditnom riziku.

4.2.1. Upravljanje kreditnim rizikom

Izloženost kreditnom riziku ispoljava se kao rizik finansijskog gubitka koji nastaje kao posljedica nemogućnosti dužnika da ispunji sve ugovorene obaveze prema Banci. Strateško opredjeljenje Banke usmjereno je ka povećanju učešća plasmana manjih iznosa odobrenih malim i srednjim preduzećima i građanima; pružanju finansijske podrške zdravim projektima (klijentima i sektorima malih i srednjih preduzeća) i osiguranju optimalne diversifikacije rizika i izvora prihoda u pravcu povećanja rentabilnosti i segmentu pružanja postojećih proizvoda i usluga, kao i promovisanju i afirmaciji novih. Banka upravlja preuzetim kreditnim rizikom tako što određuje limite u odnosu na velike kredite, pojedinačne korisnike kredita i povezana lica. Pomenuti rizici se kontinuirano prate i predmet su stalne kontrole.

Upravljanje izloženošću kreditnom riziku vrši se redovnom analizom sposobnosti korisnika kredita i potencijalnih korisnika kredita da otplaćuju obaveze po osnovu kamate i glavnice.

Preuzete i potencijalne obaveze po osnovu kredita

Primarna svrha ovih instrumenta je da se obezbijedi da sredstva budu dostupna klijentu u skladu sa zahtjevima. Garancije i aktivirani akreditivi predstavljaju neopozive garancije Banke da će izvršiti plaćanje u slučaju da klijent ne može da ispunji svoje obaveze prema trećim stranama, i stoga nose isti kreditni rizik kao i krediti. Dokumentarni i komercijalni akreditivi – koji predstavljaju pisanu izjavu o obavezi Banke preuzetom u ime klijenta, a kojom se trećem licu daje ovlašćenje da kod Banke vuče mjenice do iznosa dogovorenog posebnim uslovima – su obezbijeđeni osnovnom isporukom robe na koju se odnose, te stoga, nose manji rizik nego direktna pozajmica.

4.2.2. Rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti u skladu sa MRS 39

Za stavke bilansne aktive i vanbilansa po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku, Banka vrši procjenu obezvređenja (za stavke bilansne aktive), odnosno procjenu vjerovatnog gubitka (za vanbilansne stavke). U skladu sa metodologijom, Banka je sva finansijska sredstva podijelila u grupe (portfolija) sa sličnim karakteristikama kreditnog rizika, a imajući u vidu trenutnu veličinu i strukturu kreditnog portfolija Banke, segmentacija je izvršena na: plasmane pravnim licima i preduzetnicima i plasmane stanovništvu. Banka na dan izvještavanja, utvrđuje da li je došlo do umanjenja vrijednosti finansijskog sredstva. Objektivni dokazi koji ukazuju da je došlo do obezvređenja plasmana su objašnjeni u napomeni 3.7.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.3. Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

	(U hiljadama EUR)	
	2016.	2015.
Bilansne stavke		
Kreditni i potraživanja od banaka	17,875	31,452
Kreditni i potraživanja od klijenata	62,335	33,890
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	10,132	-
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća	1,750	1,500
Ostala finansijska potraživanja	751	264
	<u>92,843</u>	<u>67,106</u>
Vanbilansne stavke		
Plative garancije	2,216	2,973
Činidbene garancije	99	84
Carinske garancije	676	20
Tenderske garancije	6	34
Nepokriveni akreditivi	20	-
Nepovučene kreditne linije	1,114	539
	<u>4,131</u>	<u>3,650</u>
Ukupna izloženost kreditnom riziku	<u>96,974</u>	<u>70,756</u>

Katalogom prihvatljivih kolaterala definišu se tipovi kolaterala (instrumenti osiguranja naplate plasmana Banke) i utvrđuje koje stvari i prava imaju tretman kolaterala, odnosno koje stvari i prava i pod kojim uslovima Banka uzima u obzir prilikom analize i procjene kreditnog rizika dužnika. Upravljanje kreditnim rizikom na taj način se djelimično kontroliše.

Uzimajući u obzir rizik promjene vrijednosti kolaterala, prilikom procjenjivanja novčanih tokova iz kolaterala, Banka na sve nepokretnosti primjenjuje hair-cut od najmanje 30% (za nepokretnosti u Podgorici i Budvi), pa do 70% zavisno od tipa kolaterala i lokacije.

Tipovi instrumenata obezbjeđenja su:

- depoziti;
- pravo zaloge na industrijskim mašinama, hartijama od vrijednosti, zalihama i vozilima;
- hipoteke na nepokretnostima i fiducijarni prenos vlasništva;
- mjenice;
- ovlašćenja;
- administrativne zabrane;
- žiranti i
- polise osiguranja.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. Krediti i potraživanja

31. decembar 2016. godine	Nedospjeli neobezvrijeđeni	Dospjeli neobez- vrijeđeni	Poje-dinačno procijenjeni	Ukupno, bruto	Pojedinačna ispravka vrijednosti	Grupna ispravka vrijednosti	Ukupna ispravka vrijednosti	Ukupno, neto
Likvidnost (obrotna sredstva)	23	-	12,261	12,284	58	-	58	12,226
Nabavka osnovnih sredstava	20	-	18,038	18,058	230	-	230	17,828
Overdraft	-	-	17,329	17,329	77	-	77	17,252
Priprema turističke sezone	64	-	734	798	65	-	65	733
Stambeni krediti	79	1	999	1,079	31	-	31	1,048
Ostalo	46	-	6,419	6,465	34	-	34	6,431
Gotovinski (nenamjenski)	2,090	51	1,398	3,539	118	44	162	3,377
Refinansiranje obaveza prema drugim bankama	-	-	3,228	3,228	69	-	69	3,159
Kamatna potraživanja i AVR	-	-	355	355	74	-	74	281
	<u>2,322</u>	<u>52</u>	<u>60,761</u>	<u>63,135</u>	<u>756</u>	<u>44</u>	<u>800</u>	<u>62,335</u>
31. decembar 2015. godine								
Likvidnost (obrotna sredstva)	39	-	1,251	1,290	20	-	20	1,270
Nabavka osnovnih sredstava	29	5	20,376	20,410	130	-	130	20,280
Overdraft	13	-	2,074	2,087	47	-	47	2,040
Priprema turističke sezone	87	1	570	658	16	-	16	642
Stambeni krediti	82	-	1,090	1,172	23	-	23	1,149
Ostalo	25	3	7	35	6	1	7	28
Gotovinski (nenamjenski)	2,361	32	2,217	4,610	128	49	177	4,433
Refinansiranje obaveza prema drugim bankama	11	-	3,845	3,856	55	-	55	3,801
Kamatna potraživanja i AVR	-	-	284	284	37	-	37	247
	<u>2,647</u>	<u>41</u>	<u>31,714</u>	<u>34,402</u>	<u>462</u>	<u>50</u>	<u>512</u>	<u>33,890</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. Krediti i potraživanja

a) Dospjeli neobezvrijeđeni krediti i potraživanja (nastavak)

	(U hiljadama EUR)					
	Do 30 dana kašnjenje	Od 31 do 90 dana kašnjenje	Od 91 do 270 dana kašnjenje	Od 271 do 365 dana kašnjenje	Preko 365 dana kašnjenje	Ukupno
31. decembar 2016. godine						
Plasmani pravnim licima	-	-	-	-	-	-
Plasmani preduzetnicima	-	-	-	-	-	-
Plasmani fizičkim licima- rezidenti	27	25	-	-	-	52
Plasmani fizičkim licima- nerezidenti	-	-	-	-	-	-
	<u>27</u>	<u>25</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>52</u>
31. decembar 2015. godine						
Plasmani pravnim licima	2	-	-	-	-	2
Plasmani preduzetnicima	3	-	-	-	-	3
Plasmani fizičkim licima- rezidenti	13	23	-	-	-	36
Plasmani fizičkim licima- nerezidenti	-	-	-	-	-	-
	<u>18</u>	<u>23</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>41</u>

c) Restrukturirani krediti i potraživanja

Banka je zajmoprimcu restrukturirala kredit ako je, zbog pogoršanja dužnikove kreditne sposobnosti:

- produžila rok otplate za glavnice ili kamatu,
- smanjila kamatnu stopu na odobreni kredit,
- preuzela potraživanje dužnika prema trećem licu, na ime potpune ili djelimične naplate kredita;
- smanjila iznos duga, glavnice ili kamate;
- kapitalizovala kamatu po kreditu odobrenom dužniku;
- zamijenila postojeći ili postojeće kredite novim kreditom (obnavljanje kredita);
- napravila druge slične pogodnosti koje olakšavaju finansijsku poziciju zajmoprimca.

Prilikom restrukturiranja kredita Banka vrši finansijsku analizu zajmoprimca i procjenjuje mogućnosti zajmoprimca, nakon restrukturiranja kredita, da ostvari novčane tokove koji će biti dovoljni za otplatu glavnice i kamate kredita. Banka je restrukturirala u toku 2016. godine kredite u iznosu od EUR 1,977 hiljada, od čega se na pravna lica odnosi EUR 1,475 hiljada, na fizička lica 502 hiljada (2015: EUR 2,732 hiljada).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. Krediti i potraživanja (nastavak)

d) Geografska koncentracija

Geografska koncentracija izloženosti Banke kreditnom riziku je prikazana u sljedećoj tabeli:

	(U hiljadama EUR)				
	Crna Gora	Evropska Unija	SAD i Kanada	Ostalo	Ukupno
Kredit i potraživanja od banaka	-	10,700	-	7,175	17,875
Kredit i potraživanja od klijenata	60,580	851	-	904	62,335
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	1,750	-	-	-	1,750
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	10,132	-	-	-	10,132
Ostala finansijska potraživanja	751	-	-	-	751
31. decembar 2016. godine	73,213	11,551	-	8,079	92,843
31. decembar 2015. godine	35,480	22,739	7,524	1,363	67,106

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. Krediti i potraživanja (nastavak)

e) Industrijska koncentracija

Koncentracija po djelatnostima izloženosti Banke kreditnom riziku je prikazana u sljedećoj tabeli:

	<u>Finansije</u>	<u>Transport, saobraćaj i tele-komunikacije</u>	<u>Usluge, turizam i ugostiteljstvo</u>	<u>Trgovina</u>	<u>Građevinarstvo</u>	<u>Rudarstvo</u>	<u>Administracija</u>	<u>Stručne, naučne i tehn.djelatnosti</u>	<u>Poljoprivreda, lov i ribolov</u>	<u>Proizvodnja</u>	<u>Ostalo</u>	<u>Fizička lica</u>	<u>Ukupno</u>
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17,875	-	17,875
Kredit i potraživanja od klijenata	5,000	1,456	16,064	4,368	16,199	1,079	1,018	5,157	106	1,318	3,488	7,082	62,335
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	10,132	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10,132
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	1,750	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,750
Ostala finansijska potraživanja	157	-	-	-	-	-	-	-	-	-	594	-	751
31. decembar 2016. godine	<u>17,039</u>	<u>1,456</u>	<u>16,064</u>	<u>4,368</u>	<u>16,199</u>	<u>1,079</u>	<u>1,018</u>	<u>5,157</u>	<u>106</u>	<u>1,318</u>	<u>21,957</u>	<u>7,082</u>	<u>92,843</u>
31. decembar 2015. godine	<u>1,674</u>	<u>1,813</u>	<u>1,128</u>	<u>1,753</u>	<u>15,998</u>	<u>1,069</u>	<u>1,802</u>	<u>1,410</u>	<u>162</u>	<u>1,046</u>	<u>32,337</u>	<u>6,914</u>	<u>67,106</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine
4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
4.2. Kreditni rizik (nastavak)
4.2.5. Vanbilansna evidencija

Ročnost vanbilansnih stavki po kojima je Banka izložena kreditnom riziku je sljedeća:

31. decembar 2016. godine	(U hiljadama EUR)			
	Nepovučene kreditne linije	Garancije	Nepokriveni akreditivi	Ukupno
Do 1 godine	1,042	1,424	20	2,486
Od 1 do 5 godina	72	1,573	-	1,645
	<u>1,114</u>	<u>2,997</u>	<u>20</u>	<u>4,131</u>

31. decembar 2015. godine	(U hiljadama EUR)			
	Nepovučene kreditne linije	Garancije	Nepokriveni akreditivi	Ukupno
Do 1 godine	26	290	-	316
Od 1 do 5 godina	513	2,821	-	3,334
	<u>539</u>	<u>3,111</u>	<u>-</u>	<u>3,650</u>

4.3. Tržišni rizik

Banka je izložena tržišnim rizicima. Tržišni rizici se javljaju u slučaju otvorenih pozicija, a zbog promjene kamatnih stopa, promjene kursa valute i promjene cijena hartija od vrijednosti koji se mijenjaju u skladu sa tržišnim fluktuacijama. Limiti za izloženost tržišnim rizicima su interno propisani i usklađeni sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

4.3.1. Devizni rizik

Finansijska pozicija i novčani tokovi Banke su izloženi efektima promjena kursa valuta. Izloženost deviznom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore. Izloženost riziku od promjena kursa valuta na dan 31. decembra 2016. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

(U hiljadama EUR)	USD	GBP	CHF	Ostalo	Ukupno
Devizna sredstva	4,252	13,299	144	514	18,209
Obaveze u devizama	4,283	13,283	81	507	18,154
<i>Neto otvorena pozicija:</i>					
- 31. decembra 2016. godine	(31)	16	63	7	55
- 31. decembra 2015. godine	103	21	36	2	162

% osnovnog kapitala:

- 31. decembra 2016. godine	(1%)	0%	1%	0%
- 31. decembra 2015. godine	2%	0%	1%	0%

Agregatna otvorena pozicija:

- 31. decembra 2016. godine	55
- 31. decembra 2015. godine	162

% osnovnog kapitala:

- 31. decembra 2016. godine	1,04%
- 31. decembra 2015. godine	2,76%

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine
4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
4.3. Tržišni rizik (nastavak)
4.3.1. Devizni rizik (nastavak)

	U hiljadama EUR				
	GBP	Ostale valute	Ukupno strane valute	Lokalna valuta (EUR)	Ukupno
FINANSIJSKA SREDSTVA					
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	4	89	93	14,216	14,309
Kredit i potraživanja od banaka	4,104	4,821	8,925	8,950	17,875
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	-	62,335	62,335
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	-	-	-	10,132	10,132
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	-	-	-	1,750	1,750
Ostala finansijska potraživanja	-	-	-	751	751
Ukupna finansijska sredstva	4,108	4,910	9,018	98,134	107,152
FINANSIJSKE OBAVEZE					
Depoziti klijenata	12,700	4,833	17,533	80,639	98,172
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata i					
Pozajmljena sredstva od banaka	584	-	584	6,314	6,898
Subordinisani dug	-	-	-	1,002	1,002
Ukupno finansijske obaveze	13,284	4,833	18,117	87,955	106,072
Neto devizna izloženost:					
- 31. decembar 2016. godine	(9,176)	77	(9,099)	10,179	1,080
- 31. decembar 2015. godine	21	142	163	(365)	(205)

4.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa

Rizik od promjene kamatnih stopa novčanih tokova predstavlja rizik da će budući novčani tokovi finansijskog instrumenta biti podložni oscilacijama uslijed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Kamatni rizik fer vrijednosti predstavlja rizik da će vrijednost finansijskog instrumenta biti podložna oscilacijama uslijed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Banka je izložena efektima promjene važećih kamatnih stopa na tržištu i to po osnovu rizika od promjene kamatnih stopa na novčane tokove. Kao posljedica takvih promjena može doći do povećanja kamatnih marži, međutim, one mogu umanjiti dobit ili dovesti do gubitka u slučaju neočekivanih kretanja. Kamatne stope se zasnivaju na tržišnim stopama tako da Banka redovno vrši ponovno određivanje cijena.

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembar 2016. godine:

	(U hiljadama EUR)		
	Kamatonosno	Nekamatonosno	Ukupno
FINANSIJSKA SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka			
	2,294	12,015	14,309
Kredit i potraživanja od banaka	-	17,875	17,875
Kredit i potraživanja od klijenata	62,335	-	62,335
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	10,132	-	10,132
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	1,750	-	1,750
Ostala finansijska potraživanja	-	751	751
Ukupna finansijska sredstva	76,511	30,641	107,152
FINANSIJSKE OBAVEZE			
Depoziti klijenata	41,911	56,261	98,172
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata i			
Pozajmljena sredstva od banaka	6,890	-	6,898
Subordinisani dug	1,002	-	1,002
Ukupno finansijske obaveze	49,811	56,261	106,072
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2016. godine	26,700	(25,620)	1,080
- 31. decembar 2015. godine	(3,219)	2,521	(698)

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (nastavak)

Kreditni pravni licima su odobravani po sljedećim kamatnim stopama:

- Kratkoročni krediti sa fiksnom kamatnom stopom: 3,60% - 12,00%
- Dugoročni krediti sa fiksnom kamatnom stopom: 4,50% - 12,00%
- Krediti pokriveni novčanim kolateralom sa fiksnom kamatnom stopom od 2,50%-7,50%

Aktivne kamatne stope koje su primjenjivane na odobrene kredite fizičkim licima u toku 2016. godine su sljedeće:

Vrsta kredita	Kamatna stopa
Gotovinski krediti	7,00% -11,00%
Studentski krediti	7,50%
Kreditni za razvoj turizma	9,00%
Mikro krediti	13,00%
Kreditni penzionerima	7,95% - 10,50%
Auto krediti	9,90%

Pasivne kamatne stope koje su primjenjivane na primljene depozite pravnih lica toku 2016. godine su sljedeće:

Vrsta depozita	Kamatna stopa
Kratkoročni depoziti	0,50%-1,50%
Dugoročni depoziti	1,50%-2,50%

Pasivne kamatne stope koje su primjenjivane na primljene depozite fizičkih lica u toku 2016. godine su sljedeće:

Vrsta depozita	Kamatna stopa
Depoziti po viđenju	
Štednja po viđenju:	
- EUR	0.03%
Oročeni depoziti u EUR:	
- od 1 - 3 mjeseci	0,30% - 0,50%
- od 3 – 6 mjeseci	0,50% - 0,80%
- od 7-12 mjeseci	1,20% - 1,50%
- od 13 do 24 mjeseca	1,50% - 1,70%
- preko 24 mjeseca	2,20%
Oročeni depoziti u stranim valutama:	
- od 1 - 6	0,20%
- od 9 - 12	0,70%
- od 24 i više	1,00%

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili rizik da će Banka za izmirivanje dospjelih obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva po razumnoj cijeni i blagovremeno.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine
4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
4.4 Rizik likvidnosti (nastavak)
4.4.1. Upravljanje rizikom likvidnosti (nastavak)

Usklađenost i kontrolisana neusklađenost dospjeća i kamatnih stopa po osnovu sredstava i obaveza su od velikog značaja za rukovodstvo Banke. Nije uobičajeno da Banka ima kompletno usklađenu poziciju, budući da poslovne transakcije često imaju neodređen rok dospjeća i da su različitih vrsta. Neusklađena pozicija potencijalno povećava profitabilnost, ali i povećava rizik od gubitka. Dospjeća sredstava i obaveza i sposobnost Banke da po prihvatljivim troškovima obezbijedi izvore sredstava po dospjeću obaveza, važan su činilac u procjeni likvidnosti Banke i njene izloženosti promjenama kamatnih stopa i kurseva. Potrebe za likvidnošću za pokrivanje garancija odnosno aktiviranih akreditiva su znatno manje od iznosa preuzetih obaveza, budući da Banka ne očekuje da treća strana povuče ugovorena sredstva. Ukupni neizmireni iznos ugovorne obaveze kojom se odobrava kredit sa produženim rokom dospjeća ne mora nužno dovesti do budućih zahtjeva za likvidnim sredstvima, s obzirom da će mnoge od ovih obaveza isteći ili biti okončane bez finansiranja. Banka je izložena dnevnim zahtjevima za povlačenje sredstava od strane komitenata, koji utiču na raspoloživa novčana sredstava sa tekućih računa i depozita. Banka nema potrebu da održava nivo novčanih sredstava da bi izašla u susret svim potencijalnim zahtjevima, procjenjujući da se minimalni nivo reinvestiranja dospjelih sredstava može sa sigurnošću predvidjeti.

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza po očekivanom roku dospjeća sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

(U hiljadama EUR)

	Do mjesec c dana	Od 1 do 3 mjesec a	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Finansijska sredstva							
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	10,597	-	-	-	3,712	-	14,309
Kredit i potraživanja od banaka	16,509	1,366	-	-	-	-	17,875
Kredit i potraživanja od klijenata	2,806	3,479	6,477	8,156	34,976	6,441	62,335
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	-	1,750	-	-	-	-	1,750
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	-	-	-	-	10,132	-	10,132
Ostala finansijska potraživanja	-	-	-	61	246	444	751
	<u>29,911</u>	<u>6,596</u>	<u>6,477</u>	<u>8,217</u>	<u>49,066</u>	<u>6,885</u>	<u>107,152</u>
Finansijske obaveze							
Depoziti klijenata	56,815	198	2,777	5,660	28,882	3,840	98,172
Pozajmljena sredstva od banaka i ostalih klijenata i Pozajmljena sredstva od banaka	75	304	250	700	4,282	1,287	6,898
Subordinisani dug	-	-	-	-	1,002	-	1,002
	<u>56,890</u>	<u>502</u>	<u>3,027</u>	<u>6,360</u>	<u>34,166</u>	<u>5,127</u>	<u>106,072</u>
Ročna neusklađenost							
- 31. decembra 2016. godine	(26,979)	6,094	3,450	1,857	14,900	1,758	1,080
Kumulativni Gap	(26,979)	(20,885)	(17,435)	(15,578)	(678)	1,080	(80,475)
% od ukupnog izvora sredstava	(25,4%)	(19,7%)	(16,4%)	(14,7%)	(0,6%)	1,0%	-
- 31. decembra 2015. godine	(10,755)	1,212	1,445	55	6,603	2,118	678
Kumulativni Gap	(10,755)	(9,543)	(8,098)	(8,043)	(1,440)	414	(37,729)
% od ukupnog izvora sredstava	(13,9%)	(12,3%)	(10,4%)	(10,4%)	(2,2%)	0,5%	-

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4 Rizik likvidnosti (nastavak)

4.4.1. Upravljanje rizikom likvidnosti (nastavak)

Struktura sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2016. godine ukazuje na postojanje ročne neusaglašenosti preostalog perioda dospjeća sredstava i obaveza u okviru ročnosti do mjesec dana. Likvidnost Banke kao njena sposobnost da u roku izvršava dospjele obaveze, zavisi sa jedne strane od bilansne strukture, a sa druge strane od usklađenosti tokova priliva i odliva sredstava.

Nastali negativni GAP-ovi koji su dominantno posljedica neusklađenosti u roku 1-7 dana su uzrokovani visokim nivoom depozita po viđenju raspoređenih u tom vremenskom intervalu. Analize pokazuju da je navedeno izuzetno rigorozna pretpostavka i da u prošlosti Banka nije imala negativne odlive navedenih depozita u tako kratkim vremenskim intervalima. Banka će razviti Metodologiju za utvrđivanje stabilnog nivoa depozita po viđenju sa čijom će se primjenom u značajnom promijeniti slika Banke po tom pitanju, odnosno po kojoj će se vršiti iskustveno adekvatniji preraspored depozita po viđenju u okviru definisanih rokova.

Svjesna velikog izazova koji visok nivo depozita po viđenju nosi sa sobom Banka je tokom 2017. godine zaključila i Pismo o namjerama sa Hipotekarnom bankom a.d. Podgorica, u iznosu od EUR 5,000 hiljada, koji je u službi očuvanja likvidnosti s jedne, odnosno u službi pokrića negativnog gap-a sa druge strane.

4.4.2. Ročnost finansijskih obaveza prema preostalom roku dospjeća (nediskontovani tokovi gotovine)
(U hiljadama EUR)

	Po viđenju	Do 1 Mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2016. godine							
FINANSIJSKE OBAVEZE							
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata i Pozajmljena sredstva od banaka	75	-	304	950	4,282	1,287	6,898
Depoziti klijenata	56,261	557	199	8,253	29,041	3,861	98,172
Subordinisani dug	-	-	-	-	1,002	-	1,002
	<u>56,336</u>	<u>557</u>	<u>503</u>	<u>9,203</u>	<u>34,325</u>	<u>5,148</u>	<u>106,072</u>

	Po viđenju	Do 1 Mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
(U hiljadama EUR)							
31. decembar 2015. godine							
FINANSIJSKE OBAVEZE							
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	129	184	758	2,374	1,642	5,087
Depoziti klijenata	19,080	31,340	483	2,296	18,234	709	72,142
Subordinisani dug	-	-	-	-	-	-	-
	<u>19,080</u>	<u>31,469</u>	<u>667</u>	<u>3,054</u>	<u>20,608</u>	<u>2,351</u>	<u>77,229</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.5 Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza

	Knjigovodstvena vrijednost		(U hiljadama EUR)	
	2016.	2015.	Fer vrijednost 2016.	2015.
Finansijska sredstva				
Kredit i potraživanja od banaka	17,875	31,452	17,875	31,452
Kredit i potraživanja od klijenata	62,335	33,890	62,335	33,890
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeca	1,750	1,500	1,750	1,500
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	10,132	-	10,132	-
Investicije u zavisna preduzeća	730	755	730	755
Finansijske obaveze				
Depoziti klijenata	98,172	72,142	98,172	72,142
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	6,890	5,087	6,890	5,087
Pozajmljena sredstva od banaka	8	-	8	-
Subordinisani dug	1,002	-	1,002	-

Ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Banke. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, fer vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promjene pretpostavki koje leže u osnovi procjena, uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove, u značajnoj mjeri utiču na procjene. Stoga utvrđene procjene fer vrijednosti ne mogu biti ostvarene prilikom aktuelne prodaje finansijskog instrumenta.

Prilikom procjene fer vrijednosti finansijskih instrumenata za koje se može utvrditi ovakva vrijednost primijenjeni su sljedeći metodi i pretpostavke:

a) Kredit i potraživanja od banaka

Potraživanja od drugih banaka obuhvataju međubankarske plasmane i pozicije u procesu naplate.

Fer vrijednost plasmana sa varijabilnom kamatnom stopom i prekonoćnih depozita je približno jednaka knjigovodstvenoj vrijednosti ovih finansijskih sredstava iskazanoj na dan bilansa stanja.

b) Kredit i potraživanja od klijenata

U cilju utvrđivanja fer vrijednosti kredita klijentima sa fiksnom kamatnom stopom iskazanih po amortizovanoj vrijednosti, izvršeno je poređenje kamatnih stopa po kojima su krediti odobravani klijentima sa raspoloživim informacijama o preovlađujućim tržišnim kamatnim stopama u bankarskom sektoru Crne Gore, odnosno prosječnim ponderisanim kamatnim stopama po djelatnostima.

Rukovodstvo Banke smatra da kamatne stope Banke ne odstupaju značajno od preovlađujućih tržišnih kamatnih stopa u bankarskom sektoru Crne Gore, te shodno tome fer vrijednost kredita klijentima obračunata kao sadašnja vrijednost budućih novčanih tokova diskontovanih primjenom važećih tržišnih stopa, odnosno prosječnih ponderisanih kamatnih stopa za bankarski sektor, ne odstupa značajno od iskazanih knjigovodstvenih vrijednosti kredita na dan bilansa stanja. Po mišljenju rukovodstva, iznosi u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe finansijskog izvještavanja.

c) Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju

Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju se odnose na obveznice koje je emitovalo Ministarstvo finansija Crne Gore koje dospijevaju do 2020. godine. Rukovodstvo Banke je mišljenja da nominalna vrijednost po kojoj su navedeni finansijski instrumenti iskazani ne odstupa značajno od fer vrijednosti sličnih instrumenata na tržištu na dan 31. decembra 2016. godine.

d) Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeca

Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeca odnose se na državne zapise sa rokom dospijeca od 182 dana, koje je emitovalo Ministarstvo finansija Crne Gore. S obzirom na ročnost navedenih obaveznica rukovodstva Banke je mišljenja da knjigovodstvena vrijednost ovih finansijskih instrumenata odražava njihovu fer vrijednost na dan bilansa.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.5 Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

e) Investicije u zavisna preduzeća

U cilju utvrđivanja fer vrijednosti Investicija u zavisna preduzeća, rukovodstvo Banke smatra da ne postoje objektivni dokazi o obezvređenju i da knjigovodstvena vrijednost ovih investicija odražava realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe objelodanjivanja fer vrijednosti ovih finansijskih instrumenata.

f) *Finansijske obaveze*

Za depozite po viđenju, kao i depozite sa preostalim rokom dospjeća kraćim od godinu dana, pretpostavka je da procijenjena fer vrijednost ne odstupa značajno od knjigovodstvenih vrijednosti.

Prema mišljenju rukovodstva kamatne stope Banke su usklađene sa važećim tržišnim kamatnim stopama, i shodno tome iznosi u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja u datim okolnostima najvjerodostojnije odražava fer vrijednost depozita sa fiksnom kamatnom stopom i preostalim rokom dospjeća dužim od godinu dana.

Fer vrijednost obaveza po kreditima sa varijabilnom kamatnom stopom pretpostavka je da aproksimova knjigovodstvenoj vrijednosti ovih obaveza na dan izvještavanja.

g) *Hijerarhija fer vrijednosti*

MSFI 13 zahtijeva objelodanjivanje mjerenja fer vrijednosti prema sljedećim hijerarhijskim nivoima:

- kotirane cijene (nekorigovane) na aktivnom tržištu za ista sredstva ili iste obaveze (nivo 1);
- informacije, osim kotiranih cijena uključenih u nivo 1, koje su zasnovane na dostupnim tržišnim podacima za sredstva ili obaveze, bilo direktno (tj. cijene) ili indirektno (tj. izvedeni iz cijena) (nivo 2),
- informacije o sredstvu ili obavezi koje nijesu zasnovane na dostupnim tržišnim podacima (nivo 3).

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu zasniva se na kotiranim tržišnim cijenama na dan bilansa stanja. Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu utvrđuje se različitim tehnikama procjene. Banka primjenjuje različite metode i utvrđuje pretpostavke koje se zasnivaju na tržišnim uslovima koji postoje na datum bilansa stanja. Te metode uključuju kotirane tržišne cijene ili kotirane cijene za slične instrumente, te procijenjene diskontovane vrijednosti novčanih tokova.

4.6. Upravljanje kapitalom

Upravljanje kapitalom ima za cilj:

- usaglašenost sa propisima regulatora,
- zaštitu sposobnosti Banke da održi stalnost poslovanja kako bi bila u mogućnosti da obezbijedi isplate akcionarima i naknade ostalim vlasnicima, i
- obezbjeđenje kapitala za podršku daljeg razvoja Banke.

Rukovodstvo Banke vrši kontrolu adekvatnosti kapitala korišćenjem metodologije i limita propisanih od strane Centralne banke Crne Gore Odlukom o adekvatnosti kapitala („Sl. list CG“, br. 38/11 i 55/12). U skladu sa propisima, Banka kvartalno dostavlja izvještaje o stanju i strukturi kapitala Centralnoj banci Crne Gore. Sopstvena sredstva Banke sastoje se od osnovnog kapitala i dopuskog kapitala. Zbir osnovnih elemenata sopstvenih sredstava, umanjen za zbir odbitnih stavki, predstavlja osnovni kapital Banke.

Osnovni elementi sopstvenih sredstava Banke su:

- 1) uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- 2) naplaćene emisije premije;
- 3) rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu, izdvojene u skladu sa odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanje kreditnim rizikom u bankama;
- 4) rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve);
- 5) neraspoređena dobit iz prethodnih godina;
- 6) iznos dobiti u tekućoj godini, ukoliko je skupština akcionara, donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital Banke.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE**31. decembar 2016. godine****4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****4.6. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Odbitne stavke pri izračunavanju osnovnog kapitala Banke su:

- 1) gubitak iz prethodnih godina;
- 2) gubitak iz tekuće godine;
- 3) nematerijalna imovina u obliku goodwilla, licenci, patenata, zaštitnih znakova i koncesija;
- 4) nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- 5) nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog usklađivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti;
- 6) pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbir iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke;
- 7) iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke.

Zbir dopunskih elemenata sopstvenih sredstava, umanjen za zbir odbitnih stavki, predstavlja dopunski kapital Banke.

Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital Banke su:

- 1) nominalni iznos uplaćenih povlašćenih kumulativnih akcija;
- 2) naplaćene emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;
- 3) iznos opštih rezervi, a najviše do 1,25% ukupne rizikom ponderisane aktive;
- 4) subordinisani dug, za koji su ispunjeni uslovi iz Odluke CBCG o adekvatnosti kapitala;
- 5) hibridni instrumenti, za koje su ispunjeni uslovi iz Odluke CBCG o adekvatnosti kapitala;
- 6) revalorizacije rezerve za nepokretnosti u vlasništvu Banke.

Odbitne stavke pri izračunavanju dopunskog kapitala su:

- 1) stečene sopstvene povlašćene kumulativne akcije;
- 2) potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđene hibridnim instrumentima ili subordinisanim dugom Banke do iznosa u kojem su ti instrumenti uključeni u dopunski kapital.

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. decembra 2016. godine, koeficijent solventnosti obračunat od strane Banke iznosi 12,77% (2015. godine: 15,65%). Usaglašenost Banke sa regulatornim pokazateljima je data u Napomeni 27.

4.7. Analize osjetljivosti**4.7.1. Analize osjetljivosti (devizni rizik)**

Upravljanje izloženošću deviznom riziku, pored analize potraživanja i obaveza Banke iskazanih u stranoj valuti, uključuje i analizu osjetljivosti na promjene deviznog kursa. U sljedećoj tabeli je prikazan scenario promjene deviznog kursa u rasponu od +10% do -10% u odnosu na EUR.

	Ukupno	2016. Iznos u stranoj valuti	(U hiljadama EUR) Promjena kursa	
			10%	-10%
Finansijska sredstva				
Kredit i potraživanja od banaka	17,875	9,018	902	(902)
Vanbilans - Ugovori o kupovini stranih valuta	9,192	9,192	919	(919)
Ukupno finansijska sredstva	27,067	18,210	1,821	(1,821)
Finansijske obaveze				
Depoziti klijenata	98,172	18,156	1,815	(1,815)
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata i banaka	6,898	584	58	(58)
Ukupno finansijske obaveze	105,070	18,740	1,873	(1,873)
Neto izloženost deviznom riziku:				
- 31. decembar 2016. godine			(52)	52
- 31. decembar 2015. godine			16	16

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.7. Analize osjetljivosti

4.7.1. Analize osjetljivosti (devizni rizik)

Na dan 31. decembra 2016. godine, pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni promjenom deviznog kursa EUR u odnosu na ostale valute za +10% odnosno -10%, dobit Banke bi se smanjila, odnosno povećala za iznos od EUR 52 hiljada (31. decembar 2015. godine: dobit bi se smanjila, odnosno povećala za iznos od EUR 16 hiljada). Uzrok male izloženosti Banke promjeni deviznog kursa je činjenica da je najveći dio potraživanja i obaveza Banke izražen u EUR.

4.7.2. Analize osjetljivosti (rizik od promjene kamatnih stopa)

U toku procesa upravljanja rizikom od promjene kamatnih stopa, Banka vrši analizu osjetljivosti promjena potraživanja i obaveza sa varijabilnim kamatnim stopama. U sljedećoj tabeli je prikazan efekat promjene varijabilnih kamatnih stopa za potraživanja i obaveze iskazane u EUR u rasponu od +0.4% p.p. do -0.4% p.p.

	(U hiljadama EUR)		
	2016.	+0.4 b.p. EUR KS	-0.4 b.p. EUR KS
Finansijska sredstva			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	14,309	-	-
Kredit i potraživanja od banaka	17,875	-	-
Kredit i potraživanja od klijenata	62,335	249	(249)
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	10,132	41	(41)
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	1,750	7	(7)
Ostala finansijska potraživanja	751	-	-
	<u>107,152</u>	<u>297</u>	<u>(297)</u>
Finansijske obaveze			
Depoziti klijenata	98,172	393	(393)
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata i Pozajmljena sredstva od banaka	6,898	27	(27)
Subordinisani dug	1,002	4	(4)
	<u>106,072</u>	<u>424</u>	<u>(424)</u>
Neto izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2016. godine		(127)	127
- 31. decembar 2015. godine		<u>36</u>	<u>(36)</u>

Pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni, povećanjem, odnosno smanjenjem varijabilne kamatne stope za potraživanja i obaveze u EUR za 0,4 p.p. dobit Banke bi se povećala, odnosno smanjila, za iznos od EUR 127 hiljada.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine
5. PRIHODI I RASHODI KAMATA
a) Prihodi od kamata

(U hiljadama EUR)	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Depoziti kod:		
- inostranih banaka	3	1
Kredit:		
- preduzećima	1,879	1,104
- fizičkim licima	<u>682</u>	<u>862</u>
	<u>2,561</u>	<u>1,966</u>
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	252	-
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	<u>10</u>	<u>4</u>
	<u>2,826</u>	<u>1,971</u>
<i>Troškovi obezvređenja po kamatnim potraživanjima</i>	<u>(47)</u>	<u>(37)</u>
	<u>2,779</u>	<u>1,934</u>

b) Rashodi kamata

(U hiljadama EUR)	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Depoziti:		
- finansijskih institucija	-	1
- državnih organizacija	1	5
- preduzeća	486	144
- fizičkih lica	<u>230</u>	<u>183</u>
Kredit i ostale pozajmice	<u>196</u>	<u>175</u>
	<u>913</u>	<u>508</u>

6. TROŠKOVI OBEZVRJEĐENJA I REZERVISANJA
a) Troškovi obezvređenja

(U hiljadama EUR)	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Troškovi obezvređenja kredita	<u>280</u>	<u>9</u>

b) Troškovi rezervisanja

(U hiljadama EUR)	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Neto (smanjenje)/povećanje rezervisanja po osnovu:		
- vanbilansnih stavki	<u>(2)</u>	<u>5</u>

c) Promjene na računima ispravke vrijednosti
2016. godina

(U hiljadama EUR)	Kredit	Kamate i ostalo	Rezervisanja na vanbilansne izloženosti	Ukupno
	(napomena 15)	(napomena 15)		
Stanje na početku godine	475	37	10	522
Ispravke vrijednosti u toku godine	280	47	(2)	325
Prenos u vanbilans	<u>(29)</u>	<u>(10)</u>	<u>3</u>	<u>(36)</u>
Stanje na kraju godine	<u>726</u>	<u>74</u>	<u>11</u>	<u>811</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

6. TROŠKOVI OBEZVRJEĐENJA I REZERVISANJA (nastavak)

c) Promjene na računima ispravke vrijednosti (nastavak)

2015. godina

(U hiljadama EUR)	Kreditni (napomena 15)	Kamate i ostalo (napomena 15)	Rezervisanja na vanbilansne izloženosti	Ukupno
Stanje na početku godine	708	45	5	758
Ispravke vrijednosti u toku godine	9	8	5	22
Prenos u vanbilans	(242)	(16)	-	(258)
Stanje na kraju godine	<u>475</u>	<u>37</u>	<u>10</u>	<u>522</u>

7. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

a) Prihodi od naknada i provizija

(U hiljadama EUR)	2016.	2015.
Naknade za usluge plaćanja prema inostranstvu	404	787
Naknada za otvaranje i održavanje računa	125	27
Naknade po poslovima sa kreditnim karticama	113	67
Naknade za usluge platnog prometa i e-banking	85	121
Naknade po kreditima	73	87
Naknade po vanbilansnim poslovima	51	75
Ostale naknade i provizije	26	24
	<u>877</u>	<u>1,188</u>

b) Rashodi naknada i provizija

(U hiljadama EUR)	2016.	2015.
Naknade po osnovu premije za zaštitu depozita	370	281
Naknade Centralnoj banci	155	45
Naknade za Visa i Master kartice	92	55
Naknade za usluge međunarodnog platnog prometa	52	86
Naknade za elektronsko bankarstvo	47	40
Ostale naknade	45	-
	<u>761</u>	<u>507</u>

8. NETO GUBICI OD FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA KOJI SE DRŽE ZA TRGOVINU

Neto gubici od finansijskih instrumenata na dan 31. decembar 2016. godine iznose 789 hiljada eura (31. decembar 2015. godine nije postojalo) i nastali su svođenjem Swop posla na fer vrijednost. Naime, Swop je klasifikovan kao finansijsko sredstvo koje se vodi po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Ovaj iznos je efekat svođenja ugovorenog kursa u odnosu na datum izvještavanja.

9. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

(U hiljadama EUR)	2016.	2015.
Neto zarade	575	575
Porezi, prirezi i doprinosi na zarade	438	440
Naknade članovima Odbora direktora	50	16
Putni troškovi i dnevnice	39	9
Otpremnine i jubilarne nagrade	29	-
Naknade za povremene poslove	27	75
Obuka zaposlenih	4	8
Ostale neto naknade zaposlenima	-	5

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

Rezerve za penzije

2	-
1,164	1,128

10. OPŠTI I ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

(U hiljadama EUR)

	2016.	2015.
Troškovi predstavništva	206	99
Održavanje kompjutera i opreme	121	95
Troškovi zakupa	88	72
Troškovi komunikacionih mreža	57	53
Troškovi obezbjeđenja	56	62
Troškovi električne energije i goriva	39	32
Revizija	31	17
Telefon	28	59
Članarine i donacije	22	16
Kancelarijski materijal	17	40
Osiguranje	15	15
Razni troškovi	13	94
Komunalne usluge	5	7
Troškovi reprezentacije	5	6
Reklamiranje i marketing	3	29
Poštarina	3	4
Sudski troškovi	2	5
Troškovi rezervne lokacije	-	6
Konsultantske usluge	-	18
	711	729

10a. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

(U hiljadama EUR)

	2016.	2015.
Nekretnine, postrojenja i oprema (napomena 18)	169	137
Nematerijalna sredstva (napomena 19)	79	74
	248	211

11. OSTALI PRIHODI

(U hiljadama EUR)

	2016.	2015.
Kapitalni dobitak	23	-
Prihodi od naplate otpisanih kredita	15	50
Ostali vanredni prihodi	10	-
Ispravke iz prethodne godine	6	-
Prihodi od zakupa	3	28
	57	78

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

12. POREZ NA DOBIT

a) Komponente poreza na dobit

(U hiljadama EUR)	2016.	2015.
Obračunati tekući porez	45	-
Obračunati odloženi porez	6	15
	<u>51</u>	<u>15</u>

b) Usaglašavanje iznosa poreza na dobit u bilansu uspjeha i proizvoda rezultata prije oporezivanja i propisane poreske stope

(U hiljadama EUR)	2016.	2015.
Rezultat u bilansu uspjeha prije oporezivanja	375	309
Troškovi amortizacije u bilansu uspjeha	248	211
Troškovi amortizacije za poreske svrhe	(407)	(372)
Ostalo	9	(4)
Ukupno	225	144
Kapitalni dobiti	(502)	-
Gubitak u poreskom bilansu	(277)	144
Iznos gubitka prethodnih godina do iznosa oporezive dobiti	-	(144)
Ukupni kapitalni dobiti tekuće godine – osnovica za obračun poreza	502	-
Iznos poreza za kapitalne dobitke	45	-
Iznos poreza iz poreske prijave	45	-
Efektivna poreska stopa	12%	0%

c) Odloženi porez

Godina nastanka	Godina isteka	U hiljadama EUR
2011	2016	1,456
2012	2017	136
		<u>1,592</u>

Odložena poreska sredstva po osnovu poreskih gubitaka iz ranijih godina nisu priznata.

Ukalkulisan je iznos odloženog poreza od EUR 6 hiljada i to kao 9% na razliku između poreske i računovodstvene amortizacije za 2016. godinu.

13. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA

(U hiljadama EUR)	31. decembar	31. decembar
	2016.	2015.
Gotovina u blagajni:		
- u EUR	401	726
- u stranoj valuti	93	207
Žiro račun	6,391	3,402
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	7,424	5,847
	<u>14,309</u>	<u>10,182</u>

Obavezna rezerva sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine izdvojena je u skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG” 35/11, 22/12, 61/12 i 57/13, 52/14 i 7/15) (u daljem tekstu: Odluka), koja propisuje da banke izdvajaju obaveznu rezervu primjenom stope od:

- 9.5% na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana i
- 8.5% na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

13. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA (nastavak)

Banka može do 25% obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora.

Obračunatu obaveznu rezervu Banka izdvaja na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke u inostranstvu. Obavezna rezerva se izdvaja u EUR.

Do 31. decembra 2016. godine:

- Banka može do 25 % obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora bilo koje ročnosti nakon čega Banka može do 10% obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora ročnosti do 182 dana;
- na 15% sredstava obavezne rezerve izdvojene obavezne rezerve Centralna banka plaća banci mjesečno, do osmog u mjesecu za prethodni mjesec, naknadu obračunatu po stopi od EONIA umanjenoj za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule.

Banka može za održavanje dnevne likvidnosti da koristi do 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve. Na korišćeni iznos obavezne rezerve koji vrati istog dana, Banka ne plaća naknadu. Banka je dužna da na iznos sredstava obavezne rezerve koji ne vrati istog dana, plaća mjesečno naknadu po stopi utvrđenoj posebnim propisom Centralne banke Crne Gore.

14. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA

(U hiljadama EUR)	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Korespondentni računi kod inostranih banaka	<u>17,875</u>	<u>31,452</u>
	<u>17,875</u>	<u>31,452</u>

Na dan 31. decembra 2016. godine Banka ima izloženost prema dvije banke i jednoj bankarskog grupi od dva entiteta u iznosu koji prelazi 25% sopstvenih sredstava, što nije u skladu sa članom 58. Zakona o bankama po kome je definisano da izloženost prema jednom ili grupi povezanih lica ne smije biti veća od 25% sopstvenih sredstava. Usaglašenost Banke sa regulatornim pokazateljima je data u Napomeni 27.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA

(U hiljadama EUR)	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
<i>Kredit:</i>		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	56,861	27,027
- fizička lica	5,365	6,915
- ostalo - preduzetnici i nevladine organizacije	211	176
- javne službe	349	-
	<u>62,786</u>	<u>34,118</u>
<i>Od toga:</i>		
<i>Kratkoročni krediti:</i>		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	14,087	2,135
- fizička lica	76	660
	<u>14,163</u>	<u>2,795</u>
<i>Dugoročni krediti:</i>		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	42,774	24,892
- fizička lica	5,289	6,255
- ostalo - preduzetnici i nevladine organizacije	211	176
- javne službe	349	-
	<u>48,623</u>	<u>31,323</u>
<i>Kamatna potraživanja:</i>		
-kredit	403	368
<i>Vremenska razgraničenja:</i>		
-kamata po kreditima	171	132
-naknade po kreditima	(225)	(216)
	<u>63,135</u>	<u>34,402</u>
<i>Minus:</i>		
Ispravka vrijednosti kredita	(726)	(475)
Ispravka vrijednosti kamata	(74)	(37)
	<u>(800)</u>	<u>(512)</u>
	<u>62,335</u>	<u>33,890</u>

Kratkoročni krediti privrednim društvima se najvećim dijelom odobravaju za obrtna sredstva sa rokom od mjesec dana do 12 mjeseci, dok su dugoročni krediti odobreni na period od 12 do 240 mjeseci i uglavnom se odnose na privredna društva iz oblasti hotelijerstva, trgovine, rudarstva i energetike, usluga itd.

Kredit stanovništva obuhvataju gotovinske kredite, kredite za stambenu izgradnju, turističke kredite, hipotekarne kredite, penzionerske kredite, te mikro kredite, odobrene na period od 12 do 240 mjeseci.

Geografska koncentracija plasiranih kredita komitentima od strane Banke u kreditnom portfoliju obuhvata najvećim djelom komitente sa sjedištem na području Crne Gore, i to uglavnom u centralnoj regiji i na primorju.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (nastavak)

Koncentracija po djelatnostima ukupno bruto plasiranih kredita komitentima od strane Banke je sljedeća:

(U hiljadama EUR)	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Građevinarstvo	17,067	16,014
Stanovništvo	5,365	6,915
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	3,938	1,806
Saobraćaj i skladištenje	1,427	1,796
Trgovina	4,368	1,773
Prerađivačka industrija	1,158	1,570
Usluge pružanja smještaja i ishrane	15,891	1,147
Državna uprava i obavezno socijalno osiguranje	5,000	-
Snabdijevanje električnom energijom	160	-
Vađenje rude i kamena	1,079	1,099
Zdravstvo i socijalna zaštita	1,018	1,046
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	5,967	527
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	106	165
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	40	58
Informisanje i komunikacija	29	36
Ostale uslužne djelatnosti	173	166
	62,786	34,118

16. INVESTICIONE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju

Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju na dan 31. decembar 2016. godine iznose EUR 10,132 hiljada (31. decembar 2015. godine nije bilo) i odnose se na obveznice koje je emitovalo Ministarstvo finansija Crne Gore emitovanih sa prinosom od 3,875% do 4,00% i dospijem do 2020 .godine.

Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijea

Na dan 31. decembra 2016. godine stanje hartija od vrijednosti koje se drže do dospijea iznosi EUR 1,750 hiljada (2015: EUR 1,500 hiljada) i odnose se državne zapise sa rokom dospijea od 182 dana, koje je emitovalo Ministarstvo finansija Crne Gore. Stanje se sastoji iz državnih zapisa kupljenih na aukcijama u periodu avgustu 2016. godine sa dospijem u martu 2017. godine, sa stopama prinosa od 0,45% do 2,45%.

Cjelokupan iznos zapisa je finansiran iz sredstava obavezne rezerve koja Banka drži kod Centralne banke Crne Gore (napomena 13).

17. INVESTICIJE U ZAVISNA PREDUZEĆA

Osnovni kapital društva Universal Capital Development d.o.o. iznosi EUR 730 hiljada (2015: 755 hiljada) i potpunosti je u novčanom obliku.

Osnovni kapital društva Universal Capital Development d.o.o. u 2015. godini sastojao se od novčanog uloga u iznosu od EUR 330 hiljada i nenovčanog uloga u iznosu od EUR 425 hiljada koji čini nepokretnost koju je Banka stekla Ugovorom o kupoprodaji (poslovni prostor). U 2016. godini Banka je izvršila povrat nenovčanog uloga ukupne vrijednosti EUR 425 hiljada i zamijenila ga sa novčanim ulogom u iznosu od EUR 400 hiljada.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine
18. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Kretanja na nekretninama, opremi i ostalim sredstvima za 2016. godinu i 2015. godinu prikazano je u narednoj tabeli:

(U hiljadama EUR)	Građevinski objekti	Oprema i ostala sredstva	Investicije u toku	Ukupno
<i>Nabavna vrijednost</i>				
Stanje, 1. januar 2015. godine	55	1,299	1,014	2,368
Povećanja	2,303	193	105	2,601
Prenosi na investicije u zavisna preduzeća	(425)	-	-	(425)
Prenosi na nematerijalna ulaganja	-	-	(19)	(19)
Prenosi	890	20	(910)	-
<i>Stanje, 31. decembar 2015. godine</i>	<u>2,823</u>	<u>1,512</u>	<u>190</u>	<u>4,525</u>
Povećanja	16	13	196	225
Prenosi na nematerijalna ulaganja	-	(52)	(52)	-
Prenosi	-	-	(248)	(248)
<i>Stanje, 31. decembar 2016. godine</i>	<u>2,839</u>	<u>1,577</u>	<u>86</u>	<u>4,502</u>
<i>Ispravka vrijednosti</i>				
Stanje, 1. januar 2015. godine	15	839	-	854
Amortizacija (napomena 10a)	8	129	-	137
<i>Stanje, 31. decembra 2015.</i>	<u>23</u>	<u>968</u>	<u>-</u>	<u>991</u>
Amortizacija (napomena 10a)	28	141	-	169
Otuđenje i rashodovanje	-	(17)	-	(17)
<i>Stanje, 31. decembar 2016. godine</i>	<u>51</u>	<u>1,092</u>	<u>-</u>	<u>1,143</u>
<i>Sadašnja vrijednost:</i>				
- 31. decembra 2016. godine	<u>2,788</u>	<u>485</u>	<u>86</u>	<u>3,359</u>
- 31. decembra 2015. godine	<u>2,800</u>	<u>544</u>	<u>190</u>	<u>3,534</u>

Na dan 31. decembra 2016. godine Banka nema imovinu pod zalogom radi obezbjeđenja otplate kredita i drugih obaveza.

19. NEMATERIJALNA SREDSTVA

Nematerijalna sredstva se najvećim dijelom sastoje iz licenci i softvera. U pregledu koji slijedi prikazana su kretanja na nematerijalnim sredstvima u toku 2016. godine i 2015. godine:

(U hiljadama EUR)	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
<i>Nabavna vrijednost</i>		
Stanje, 1. januar	851	784
Povećanja	248	67
<i>Stanje, 31. decembra</i>	<u>1,099</u>	<u>851</u>
<i>Ispravka vrijednosti</i>		
Stanje, 1. januar	646	572
Amortizacija (napomena 10a)	79	74
	<u>725</u>	<u>646</u>
<i>Neotpisana vrijednost na dan 31. decembra</i>	<u>374</u>	<u>205</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

20. OSTALA POSLOVNA POTRAŽIVANJA

Ostala poslovna potraživanja u iznosu od EUR 4,556 hiljada (2015: EUR 4,260 hiljada) najvećim dijelom odnose se na sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja koje Banka ima u svom vlasništvu u iznosu od EUR 4,278 hiljada (2015: EUR 4,220 hiljada). Stečena sredstva evidentiraju se po nižoj od ukupne vrijednosti potraživanja i procijenjene vrijednosti sredstva.

21. DEPOZITI KLIJENATA

(U hiljadama EUR)	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Depoziti po viđenju:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	33,570	34,946
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	4	1
- fondovi	106	16
- regulatorne agencije	33	31
- preduzetnici	84	16
- fizička lica	22,388	15,271
- neprofitne organizacije	52	5
- ostali	24	6
	<u>56,261</u>	<u>50,292</u>
Kratkoročni depoziti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	5,262	168
- regulatorne agencije	100	100
- fizička lica	1,932	177
	<u>7,294</u>	<u>445</u>
Dugoročni depoziti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	16,400	17,583
- fizička lica	17,984	3,561
	<u>34,384</u>	<u>21,144</u>
Kamate na depozite	<u>233</u>	<u>261</u>
	<u>98,172</u>	<u>72,142</u>

22. POZAJMLJENA SREDSTVA OD OSTALIH KLIJENATA

(U hiljadama EUR)	2016.	2015.
Evropska investiciona banka	1,444	1,928
Evidentna kamata	76	23
	<u>1,520</u>	<u>1,951</u>
Investiciono razvojni fond	4,785	3,128
Obračunata kamata	-	8
	<u>4,793</u>	<u>3,136</u>
Wellrock Ventures Limited	584	-
Evidentna kamata	1	-
	<u>585</u>	<u>-</u>
Ukupno	<u>6,890</u>	<u>5,087</u>

Obaveze po uzetim kreditima i pozajmicama sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine u iznosu EUR 1,520 hiljadu (2015: EUR 1,951 hiljada) odnose se na obaveze prema Evropskoj investicionoj banci po osnovu uzetog kredita za finansiranje malih i srednjih preduzeća. Kamatna stopa po uzetim kreditima kod EIB-a kreće se od 2,19% do 3,66%. Rok dospjeća je od 7 do 11 godina. Po navedenim kreditima Banka nema obavezu ispunjenja finansijskih pokazatelja.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

22. POZAJMLJENA SREDSTVA OD OSTALIH KLIJENATA (nastavak)

Na dan 31. decembra 2016. godine, obaveze po uzetim kreditima i pozajmicama u iznosu od EUR 4,793 hiljada (2015: EUR 3,136 hiljada) odnose se na obaveze prema Investiciono razvojnom fondu Crne Gore po osnovu više dugoročnih kredita. Kamatna stopa po uzetim kreditima kreće se od 1% do 4%. Rok dospijeca je od 3 do 10 godina. Po navedenim kreditima Banka nema obavezu ispunjenja finansijskih pokazatelja.

Obaveze po uzetoj pozajmici sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine u iznosu od EUR 585 hiljade odnose se na obaveze prema firmi Wellrock Ventures Limited sa rokom dospijeca najkasnije do 31. marta 2020. godine sa kamatom u visini od 0,1% na godišnjem nivou.

Dospijeca po godinama prikazano je u sljedećim tabelama:

Evropska investiciona banka:

(U hiljadama EUR)	2016.	2015.
Do 1 godine	497	478
Do 2 godine	346	492
Do 3 godine	320	384
Do 4 godine	219	316
Do 5 godina	62	250
Preko 5 godina	-	8
	1,444	1,928

Investiciono razvojni fond:

(U hiljadama EUR)	2016.	2015.
Do 1 godine	807	494
Do 2 godine	756	561
Do 3 godine	713	516
Do 4 godine	634	475
Do 5 godina	644	412
Preko 5 godina	1,231	670
	4,785	3,128

23. DERIVATNE FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE KORISTE KAO INSTRUMENT ZAŠTITE

U 2016. godini, Banka je značajna sredstva uložila u hartije od vrijednosti. Novčana sredstva je obezbijedila putem Swop deal ugovora, kojim je prodala GBP i kupila 10.000,00 hiljada EUR, i ugovorila ponovnu kupovinu GBP po unaprijed dogovorenom deviznom kursu. Navedenim poslom, Banka se zaštitila od fluktuacije deviznog kursa, jer je tokom cijelog trajanja swop ugovora imala zatvorenu deviznu poziciju.

Swop je klasifikovan kao finansijsko sredstvo koje se vodi po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Potraživanje i obaveze po swop poslu su evidentirane u vanbilansu i na dan 31. decembar 2016. godine u iznose 757 hiljada EUR neto (2015: nisu bili na stanju), dok se efekat svođenja ugovorenog kursa u odnosu na datum izvještavanja evidentira u bilansu uspjeha kroz neto gubitke od finansijskih instrumenata koji se drže za trgovinu (napomena 8).

24. OSTALE OBAVEZE

(U hiljadama EUR)	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Obaveze prema dobavljačima	45	17
Uplate za osnivački kapital	11	9
Primljeni avansi	42	3
Privremeni račun	136	91
Ostale obaveze	4	-
	238	120

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

25. SUBORDINISANI DUG

Banka na dan 31. decembra 2016.godine ima subordinisani dug od EUR 1,002 hiljade (31. decembar 2015. godine nije postojao) koji se odnosi se na sredstva dobijena od SDSManagement DMCC u iznosu od EUR 751 hiljada, sa kamatnom stopom od 0,05% i rokom dospijeca 25. avgust 2022. godine i NER Holding LTD sa iznosom od EUR 251 hiljada sa kamatnom stopom 0,05% i rokom dospijeca 27. jun 2022. godine.

26. AKCIJSKI KAPITAL

Na dan 31. decembra 2016. godine akcijski kapital Banke čini 16,002 hiljada običnih akcija (31. decembra 2015: godine 16,002 običnih akcija), pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 1.

Zakon o bankama („Sl. list CG“ br. 17/08, 44/10 i 40/11) je definisao minimalni iznos novčanog kapitala banke u vrijednosti od EUR 5 miliona.

Vlasnička struktura Banke na dan 31. decembra 2016. godine i 2015. godine je sljedeća:

<u>Naziv akcionara</u>	2016.			2015.		
	Broj akcija	(U hiljadama EUR)	% učešća	Broj akcija	(U hiljadama EUR)	% učešća
Sigma Delta Holdings	8,663	8,663	54,13%	12,022	12,022	75,13%
Ner Holding LTD	3,986	3,986	24,90%	-	-	-
Sigma Delta Investments	2,288	2,288	14,30%	2,288	2,288	14,30%
UCB-zbirni kastodi račun br.1	550	550	3,44%	-	-	-
Pairaktaridis Emmanouil	455	455	2,84%	455	455	2,84%
Seriatos Gerasimos	20	20	0,12%	20	20	0,12%
Aviplus Ou	-	-	-	627	627	3,92%
Predrag Drecun	-	-	-	550	550	3,44%
Ostali	40	40	0,29%	40	40	0,29%
	<u>16,002</u>	<u>16,002</u>	<u>100,00%</u>	<u>16,002</u>	<u>16,002</u>	<u>100,00%</u>

27. USAGLAŠENOST SA PROPISIMA CBCG

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore.

<i>(u hiljadama EUR)</i>	Ostvareni pokazatelji poslovanja	
	2016.	2015.
Osnovni kapital (minimalni iznos EUR 5 miliona)	16,002	16,002
Sopstvena sredstva Banke (minimalni iznos EUR 5 miliona)	6,144	5,674
Koeficijent solventnosti (minimalni iznos 10%)	12,77%	15,65%
Dnevni koeficijent likvidnosti na dan 31. decembra (minimalni koeficijent 0,9)	1,64%	2,6%
Dekadni koeficijent likvidnosti za dekadu koja se završava na dan 31. decembra (minimalni koeficijent 1)	1,69%	2,64%
Izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica (limit 25% sopstvenih sredstava Banke)	53,17%	288,81%
Zbir velikih izloženosti (limit 800% sopstvenih sredstava Banke)	240,95%	631,85%
Ukupna izloženost prema licima povezanim s Bankom (limit 200% sopstvenih sredstava Banke)	15,40%	21,22%
Ukupna izloženost prema zaposlenom u Banci (limit 1% sopstvenih sredstava Banke)	0,94%	1,39%
Ukupna izloženost prema licu koje je član odbora direktora, odbora za reviziju ili izvršni direktor (limit 2% sopstvenih sredstava Banke)	0,11%	0,97%
Ukupna izloženost prema akcionarima koji imaju kvalifikovano učešće u banci, uključujući i izloženost prema pravnim licima koja su pod kontrolom tih akcionara (limit 20% sopstvenih sredstava Banke)	8,27%	0,26%
Ukupna izloženost prema akcionaru koji nema kvalifikovano učešće u Banci, uključujući i izloženost prema pravnim licima koja su pod kontrolom tog akcionara (limit 10% sopstvenih sredstava Banke)	0,31%	0,81%

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

27. USAGLAŠENOST SA PROPISIMA CBCG (nastavak)

Na dan 31. decembra 2016. godine Banka ima izloženost prema dvije banke i jednoj bankarskog grupi od dva entiteta u iznosu koji prelazi 25% sopstvenih sredstava, što nije u skladu sa članom 58. Zakona o bankama po kome je definisano da izloženost prema jednom ili grupi povezanih lica ne smije biti veća od 25% sopstvenih sredstava.

Banka ulaže značajne napore da deponovanjem sredstava kod većeg broja banaka smanji nivo izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica čime je uspjela da smanji nivo izloženosti sa 288,81%, koliko je iznosila na 31. decembar 2015 godine, na 53,17% koliko iznosi na 31. decembar 2016. godine.

28. VANBILANSNA EVIDENCIJA

	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Neopozive obaveze za davanje kredita	1,114	539
Neopozivi dokumentarni akreditivi izdati za plaćanje u inostranstvu	20	-
Izdate plative garancije	2,997	3,111
Vanbilansna aktiva koja se klasifikuje (bruto)	4,131	3,650
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi	(9)	(10)
Vanbilansna aktiva koja se klasifikuje (neto)	4,122	3,640
Terminska prodaja deviza	(757)	-
Ostale stavke vanbilansne izloženosti banke	3,384	-
Kolateral po osnovu potraživanja	91,300	71,538
Vanbilansna aktiva koja se ne klasifikuje	93,927	71,538
Ukupna vanbilansna evidencija	98,049	75,178

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

29. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Zakonom o bankama („Sl. list CG” br. 17/08, br. 44/10 i br. 40/11) je definisano da značajan uticaj na poslovanje Banke, imaju lica koja postavljaju najmanje jednog predstavnika u Odboru direktora ili sličan organ, bilo kroz vlasništvo nad akcijama, na osnovu saglasnosti sa vlasnicima ili na bilo koji drugi način. U skladu sa Zakonom o bankama, transakcije sa povezanim licima su prikazane u narednim tabelama:

(U hiljadama EUR)	31 decembar 2016.	31 decembar 2015.
<i>Kredit i potraživanja</i>		
-fizička lica	481	657
-pravna lica:		
-Almara d.o.o. Podgorica*	-	1,266
-Monte Rock d.o.o. Podgorica	15,000	15,000
-Adriatic Properties d.o.o Budva	12,507	-
-Golden Estate d.o.o Podgorica	4,400	-
-Hit Montenegro d.o.o. Budva	2,600	-
-SDS Menagement DMCC Dubai	850	-
-Epidaurus Hoteli d.o.o. Zagreb	398	-
-Nova Pobjeda d.o.o Podgorica	4	-
Ukupno krediti i potraživanja	<u>36,240</u>	<u>16,923</u>
<i>Depoziti:</i>		
-fizička lica	313	392
-pravna lica:		
-Golden Estate d.o.o. Podgorica	3,478	74
-SDS Management DMCC Dubai	3,232	-
-Adriatic Properties d.o.o. Budva	1,404	1,714
-Peneseda d.o.o. Podgorica	672	697
-Hit Montenegro d.o.o. Budva	432	-
-Monte Rock d.o.o. Podgorica	255	205
-Sigma Delta Holdings d.o.o. Podgorica	87	11
-Nova Pobjeda d.o.o. Podgorica	79	143
-Adriatic Yachting services d.o.o. Budva	41	-
-Sigma Delta Investments d.o.o. Podgorica	38	-
-UCD Development	25	-
-First Financial Holdings d.o.o. Podgorica	15	268
-Epidaurus hotel d.o.o. Zagreb	6	-
-Noble Power group limited*	-	16,821
-Almara d.o.o. Podgorica*	-	600
-Seven X aviation d.o.o. Podgorica*	-	5
-First Holidays d.o.o. Podgorica*	-	1
Ukupno depoziti	<u>10,077</u>	<u>20,931</u>
<i>Kredit i (Depoziti), neto</i>	<u>26,163</u>	<u>(4,008)</u>
<i>Ostala potraživanja:</i>		
-Nova Pobjeda d.o.o. Podgorica	444	-
	<u>444</u>	<u>-</u>
<i>Prihodi od kamata:</i>		
-fizička lica	19	53
-pravna lica:		
-Monte Rock d.o.o. Podgorica	591	-
-Adriatic Properties d.o.o. Budva	140	-
-SDS management DMCC Dubai	20	-
-Hit Montenegro d.o.o. Budva	11	-
-Golden Estate d.o.o. Podgorica	10	-
-Nova Pobjeda d.o.o. Podgorica	-	1
-Almara d.o.o. Podgorica*	-	126
	<u>791</u>	<u>180</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

29. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Prihodi od naknada:

-fizička lica:	-	-
-pravna lica:		
-Adriatic Properties d.o.o. Budva	5	32
-Monte Rock d.o.o. Podgorica	5	-
-Epidaurus hotel d.o.o. Zagreb	3	-
-Hit Montenegro d.o.o. Budva	2	-
-Sigma Delta Holdings d.o.o. Podgorica	-	2
-First Financial Holdings d.o.o. Podgorica	-	5
-Seven X aviation d.o.o. Podgorica*	-	3
-Nova Pobjeda d.o.o. Podgorica	-	5
-Mont Voyage d.o.o. Podgorica	-	59
	<u>15</u>	<u>106</u>

Ukupno prihodi

<u>806</u>	<u>286</u>
------------	------------

Rashodi od kamata i naknada:

-fizička lica:	-	5
-pravna lica:		
-Adriatic Properties d.o.o. Budva	-	6
-SDS Menagement DMCC Dubai	1	-
-Peneseda d.o.o. Podgorica	-	41
	<u>1</u>	<u>52</u>

Ukupno rashodi

<u>1</u>	<u>52</u>
----------	-----------

Neto prihodi

<u>805</u>	<u>234</u>
------------	------------

*Na dan 31. decembar 2016. godine lice nije povezano sa Bankom

Naknade menadžmentu i Odboru direktora po osnovu bruto zarada i naknada u 2016. godini iznose EUR 143 hiljada (2015: EUR 88 hiljada).

30. SUDSKI SPOROVI

Na dan 31. decembra 2016. godine protiv Banke se vodi više sudskih sporova od strane pravnih i fizičkih lica. Po procjeni pravnog sektora Banke, ukupna vrijednost sporova protiv Banke na dan 31. decembra 2016. godine iznosi EUR 867 hiljada (2015: EUR 809 hiljada).

Banka vrši rezervisanje kada postoji velika vjerovatnoća za odliv sredstava po osnovu sudskog spora. Na dan 31. decembar 2016. godine Banka smatra da neće biti negativnog ishoda po osnovu sudskih sporova tako da nije vršila rezervisanja po ovom osnovu.

Pored navedenog, Banka vodi i više postupaka protiv pravnih i fizičkih lica radi naplate potraživanja u ukupnom iznosu od EUR 1.960 hiljada (2015: EUR 136 hiljada).

31. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 31. decembra 2016. i 2015. godine bili su:

	<u>31. decembar</u> <u>2016.</u>	<u>31. decembar</u> <u>2015.</u>
USD	0,9486	0,9152
CHF	0,9311	0,9247
GBP	1,1679	1,3550

32. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA

Na Skupštini banke, održanoj 03.marta 2017. godine donijete su, između ostalog i sledeće odluke:

- Odluka o smanjenju akcijskog kapitala smanjenjem nominalne vrijednosti akcija radi pokrivanja gubitka,
- Odluka o usvajanju prospekta za emisiju obveznica,
- Odluka o emisiji korporativnih obveznica.

Banka planira emisiju suobrdiniranih obveznica u iznosu od EUR 4.000 hiljada sa rokom dospjeća od 5 godina i 6 mjeseci. Rok za emisiju obveznica je 90 dana od dana usvajanja prospekta, koje imaju prinos po fiksnoj kamatnoj stopi od 1% na godišnjem nivou. Emisijom ovih obveznica Banka će povećati Tier 2 - dopunski kapital i koeficijent solventnosti.

Osim gore navedenih događaja, Rukovodstvo Banke smatra da nema drugih značajnih događaja nakon datuma izvještavanja koji bi uticali na finansijske iskaze za 2016. godinu.